PAUL FÉVAL

CERȘETORUL NEGRU

PAUL FÉVAL

CERŞETORUL NEGRU

COLECŢIA
AUTORI CELEBRI

COPERTA : SORIN DRAGOȘ ANDREI

PAUL FÉVAL

CERȘETORUL NEGRU

ROMAN

EDITURA MAGNA

Textul acestui roman reproduce versiunea apărută la EDITURA DANUBIU, după „Le mendiant noir", în traducerea lui D. Lazăr, în anul 1943.

I

DUPĂ VECERNIE

În anul 1817, spre mijlocul toamnei, la primul cat al unei case aflată în piața Saint-Germain-des-Prés, aproape de strada d'Albaye, doi tineri, sprijiniţi cu coatele de balcon, stăteau de vorbă.

Magnifica biserică era încă înconjurată de diferite clădiri şi aveau să treacă încă mulţi ani înainte de a se proiecta restaurarea ei.

Era o duminică. Cadranul ceasului din clopotniță arăta ora patru şi jumătate.

Tinerii noştrii aşteptau, fără îndoială, sfîrşitul vecernicii pentru a trece în revistă pe credincioşii care trebuiau să iasă din biserică, căci elocventul şi cunoscutul părinte Rozan, de la Misiunile Franței, predica, şi trebuie spus că biserica era plină pînă la refuz.

---

[1] Slujbă religioasă care se face spre seară, în ajunul sau în ziua unei sărbători.

Amîndoi erau înalţi şi frumoşi, dar fizionomiile lor, formau un izbitor contrast. Cel mai în vîrstă, a cărui faţă brună avea o expresie de ciudată nepăsare, amestecată cu o lipsă de judecată şi de orgoliu, părea să fie aproape de acea epocă nehotărîtă care serveşte de graniţă între tinereţe şi maturitate.

Era trecut de treizeci de ani. De cînd ? Ar fi fost greu de spus, căci fruntea sa era fără nici o cută ; părul său negru, prea creţ pentru a fi frumos, avea totuşi acea dungă la modă, care strălucea mulţumită intervenţiei unui artist coafor, din cartierele de dincolo de Sena.

Ochii săi erau arzători, plini de foc, dar se plecau, de multe ori fără voie sub o privire pătrunzătoare.

Mustaţa lui fină, n-avea nici un fir cenuşiu, dar sub vîrfurile ei strălucitoare, care afectau puţin curba moscovită obişnuită în acea vreme de parizieni, o cută profundă desenată îi cobora colţurile gurii : trebuie să fi surîs de multe ori amar pentru a se săpa acest şanţ caracteristic.

Semnul acesta dezminţea aerul tineresc al întregii feţe.

Nu se potrivea decît cu un anumit cerc albăstrui, care înconjura pleoapele frumosului nostru brunet, pînă la tîmplele-i străbătute de invizibile zbîrcituri.

Acest personaj se numea cavalerul Juan de Carral ; şi după cîte spunea el, era un gentilom spaniol.

Vorbea de multe ori de familia sa, care era una dintre cele mai bune din Andaluzia și se arăta în toate ocaziile foarte îngîmfat de nobila-i naștere.

Vom spune imediat, că d. de Carral se asemăna în această privință cu acele frumoase doamne care primesc cu plăcere complimente pentru părul lor fals, pe care l-au cumpărat. Și încă, el nu se ostenise să-și cumpere nimic. Noblețe ca a sa se culege de pe jos.

Juan de Carral era fiu de negru sclav din naștere și se numea cu adevărat, Jonquille. În ochii noștri acest fapt ar fi adăugat valorii sale, — dacă ar fi valorat ceva.

Prietenul său, care se numea Xavier și atîta tot, era cu mult mai tînăr și altfel făcut. Fruntea sa, largă și deschisă, era încadrată de bucle blonde. Fața sa albă și fără pete, părea de alabastru alături de obrazul întunecat al mulatrului, dar această delicatețe nu excludea vigoarea.

Privirea sa era cinstită, gura sa gînditoare. O tristețe vagă și lipsită de amărăciune părea să fie expresia obișnuită a fizionomiei sale.

Avea douăzeci și doi de ani.

Dedesubtul lor piața, pe atît de strîmtă atunci, pe cît e de largă azi, era cu desăvîrșire pustie ; doar, pe unica treaptă care ținea loc de peron, bisericii, un cerșetor, în picioare și sprijinit, într-un lung baston, aștepta și el, ieșirea de la vecernie, dar nu din simplă curiozitate.

Acest cerşetor era un negru, un negru într-adevăr frumos, care cu douăzeci de ani mai devreme ar fi putut reprezenta imaginea lui Othello. Ar fi putut servi de model unui pictor.

Faţa sa largă reieşea ca ebenul [1] între zăpada părului şi a bărbii sale.

Talia sa înaltă nu se aplecase sub greutatea anilor ; se ţinea drept şi purta cu un fel de mîndrie veşmîntul peticit, dar curat, care-i acoperea umerii.

În 1817 n-am fi avut nevoie să vă facem această descriere, căci aţi fi cunoscut, ca toată lumea de altfel pe *Cerşetorul negru*, care cerea pomană la poarta bisericii Saint-Germain-des-Prés.

Era aproape un personaj celebru.

Vorbea puţin şi încasa mult. Niciodată nu cerea cu voce tare. Mîna sa întinsă provoca în tăcere darul.

Cînd primea ceva, se înclina cu gravitate în semn de mulţumire. Salutul Cerşetorului negru era celebru în Paris, iar englezii îi dădeau bani, doar pentru a fi salutaţi de el.

Copiii din mahala aveau frică de el, iar cîrciumarul din colţ pretindea că era *Regele sălbaticilor* făcut prizonier de către împărat.

După cum am spus, era ora patru şi jumătate. În timp ce cerşetorul aştepta nemişcat,

[1] abanos (arbore exotic căutat pentru lemnul lui negru, greu şi durabil).

cei doi tineri își continuau convorbirea, întreruptă din cînd în cînd de lungi tăceri.

— Xavier ! strigă deodată Juan de Carral, aruncîndu-și țigareta, îmi ascunzi ceva, prietene ?

Xavier se strădui să zîmbească.

— Dar tu nu-mi ascunzi nimic ? murmură el.

— Eu ?... Doamne, nu... adică... toată lumea are taine, dar mă pricepi... Ai o dragoste, scumpule și mi-e frică, o dragoste periculoasă.

— Ce te face să crezi asta ?

— Bravo. Nu tăgăduiești ! Ce mă face să cred ? He ! he ! o mulțime de indicii. Noi spaniolii, sîntem observatori din fire, adevărați arguși ! Am surprins...

— Ce întrebă repede Xavier.

Carral izbucni în rîs.

— Haide ! Te trădezi singur. Ar fi crud din partea mea să abuzez de avantajele mele cu un diplomat atît de novice ca tine.

La zgomotul hohotului de rîs al lui Carral, cerșetorul negru se întoarse.

Își ridică pălăria de paie și întinse mîna spre balcon. Imediat Xavier își scoase punga.

— Negrul acesta îmi displace ! mormăi Carral, scoțînd și el punga.

Xavier își aruncă obolul fără un cuvînt.

Cerșetorul înainte de a se apleca pentru a-l culege se descoperi din nou, punînd mîna în dreptul inimii.

— Negrule, iată cinci franci, strigă Carral : ţi-i dau cu condiţia ca să te duci dracului şi să nu te mai arăţi !

Piesa de cinci franci căzu în pălăria cerşetorului. Dar în loc s-o păstreze, acesta o aruncă departe de el şi îşi păstră nemişcarea de la început.

— L-ai jignit, spuse Xavier.

— Să jigneşti un negru ! exclamă mulatrul scandalizat ; ce idee ! Dar părerile sînt libere şi eu am păgubit de cinci franci... Ah ! Scumpule, ai recăzut în melancolia ta visătoare. Hotărît lucru, ai splin [1].

Xavier scăpă un suspin.

— Asta-i boala oamenilor fericiţi, răspunse el ; eu n-o pot avea.

Ridică spre prietenul său o privire tristă şi plină de nehotărîre ; apoi, luat de acea nevoie de împărtăşire care este în sufletul tuturor tinerilor, luă mîna mulatrului, o strînse într-ale sale şi-i spuse :

— Carral, cred că eşti prietenul meu ; am încredere în tine. Fiindcă ai ghicit o parte din taina mea, vreau să-ţi spun totul : sufăr !

— Asta se vede, scumpule, dar de ce suferi ?

— Sînt sărac.

— E un neajuns destul de obişnuit ! Şi eu sînt la fel.

---

[1] Plictiseală cauzată de lipsa unor preocupări serioase şi care duce la dezgust de viaţă.

— Şi mă numesc Xavier !

— Asta da ! E un pronume frumos ! zise Carral cu îngîmfare ; dar mărturisesc că i-ar trebui ceva în coadă. Despre mine, nu mă pot plînge de soartă în această privință... dar ce vrei, scumpule, dacă toată lumea ar trage foloase după urma naşterii, atunci la ce bun să mai fi gentilom ?

— Şi pe urmă, reluă Xavier, care abia auzise acest argument decisiv.

Dar înainte de a-şi fi putut încheia fraza, porţile bisericii Saint-Germain-des-Prés se deschiseră şi mulţimea ascultătorilor părintelui Rozan umplu deodată toată piaţa.

Cei doi prieteni întrerupseră convorbirea.

Cerşetorul negru îşi începu activitatea. Nemişcat, cu mîna întinsă, semăna cu o statuie de abanos, pusă acolo pentru a provoca milostenia trecătorilor.

Aproape toată lumea îl miluia, căci era cunoscut şi celebritatea serveşte pînă şi cerşetorilor.

Xavier se aplecase peste balcon şi privea atent.

— Era şi ea la vecernie ? întrebă Carral, cu o urmă de bătaie de joc în glas.

— Cine ? răspunse Xavier, a cărui frunte se acoperi de o puternică roşeaţă.

— Iarăşi reticenţe ! Dar întrebarea mea era de prisos. Ştiu că ea era acolo ! Iat-o !

Xavier păstră tăcere şi se aplecă mai mult.

O tînără fată, de o frumuseţe minunată, îmbrăcată cu o eleganţă mîndră şi modestă în acelaşi timp care încînta şi totuşi nu poate fi descrisă, păşea în acea clipă pragul bisericii. Femeile care ştiu încă să se împodobească cu simplitate devin din ce în ce mai rare.

O domnişoară de companie, în costumul sever al slujbei sale, o urma de aproape.

Trecînd prin faţa cerşetorului negru, tînăra fată îi puse în mînă o monedă, iar negrul zîmbi cu o recunoştinţă în care se citea o dragoste părintească.

Apoi tînăra fată ridică ochii şi privirea sa se opri pe balcon. Carral rînji încetişor. Xavier se roşi.

La rîndul său miss Blowter, doamna de companie, ridică ochii în aer, dar numai pentru a privi cerul.

Cerul care fusese curat toată ziua, se acoperea acum de nori şi cîteva picături de ploaie începură să cadă. Englezoaica avea o înfăţişare speriată şi cercetă piaţa cu privirea.

Nu se vedea decît o brişcă la celălalt capăt al pieţii. Vizitiul ei sforăia pe capră.

— Asta este ! zise Carral cu jumătate de voce, în timp ce d-ra Rumbrye este la slujbă, ca o bună creştină, sub paza unei servitoare, doamna marchiză, mama ei vitregă se plimbă cu caleaşca prin Bois de Boulogne, iar d. Alfred

des Vallées, pune stăpînire pe cabrioleta marchizului, tatăl său vitreg. Iar marchizul şi fiica lui trebuie să meargă pe jos sau să ia o trăsură de piaţă.

Într-adevăr, nu era alt mijloc.

Tînăra fată reintră sub arcadă, iar miss Blowter, plină de devotament, îşi luă la spinare lungile-i picioare britanice şi fugi pe pavajul ud, pentru a căuta trăsura.

— Scumpule, spuse atunci Carral, nu vreau să fiu indiscret, plec.

Şi reintră în cameră.

Mulţimea se scursese. Nu mai era aproape de biserică decît cerşetorul negru.

— Elena ! pronunţă cu voce joasă Xavier.

— Elena ! repetă cerşetorul, care se înălţă ca o santinelă şi adăugă zîmbind : Cîinii bătrîni sînt paznici buni.

Sub boltă, tînăra fată se gîndea.

— Tatăl meu vrea să-i vorbească ! Cum va şti el ?

Într-adevăr, sărmanul Xavier nu putea ghici acest cuvînt care se ridicase abia pînă pe buzele tinerei fete.

Cerşetorul negru, cu barba albă era oare vrăjitor ?

În timp ce trăsura care o aducea pe miss Blowter, aluneca greoi pe pavajul pieţii, el spuse :

— Tatăl său !

Trăsura ajunse în fața bisericii, se deschise, apoi se închise în urma tinerei care se urcă. Birja porni în trapul cailor.

Privirea lui Xavier reflecta o dureroasă nehotărîre.

Pronunță, fără să-și dea seama că vorbește cu voce tare :

— Să mă duc, oare ?

— Da, se auzi sub balcon vocea gravă a negrului.

Și cum ochii lui Xavier îl priveau întrebători, adăugă :

— Tatăl său vrea să te vadă.

— Mulțumesc, spuse Xavier.

— Cui, dracului, mulțumești acolo, scumpule ? întrebă Carral revenind.

Xavier se întoarse. Expresia de tristețe care-i întunecase mai adineauri fața dispăruse. Un zîmbet vesel îi flutura pe buze.

— Vorbesc singur, răspunse el. Dar bine că-mi adusei aminte. Nu voi putea să-ți țin tovărășie astă seară. Mă duc la marchizul de Rumbrye.

— Ah ! făcu Carral.

— Am fost poftit acum cîteva zile. Ți-aduci aminte ?

— Copil ce ești ! zise Carral cu o drăgăstoasă bunăvoință și cu un ton protector, îți dai multă osteneală ca să te ascunzi de mine. Nu

știi că-ți cunosc micile taine tot atît de bine ca și tine... mai bine ca tine ?

Fruntea lui Xavier se întunecă din nou ; gura lui își pierdu zîmbetul.

— Ai multă îndrăzneală, adăugă Carral.

— Nebunie, vrei să spui ! murmură Xavier cu amărăciune.

— Deloc : am spus îndrăzneală și-o mențin. N-ai o sarcină ușoară, dar, totuși poți cîștiga.

— Ah ! Dacă aș fi bogat ! strigă Xavier.

— Ar fi o șansă în plus în jocul tău, nimic mai mult scumpule. Ceea ce ar fi trebuit, ar fi un nume frumos... un nume ca al meu, de exemplu !

— Tu ești fericit, Carral !

— Aproape, da. Pe de altă parte, chiar dacă ai avea cel mai frumos nume din Franța, te vei lovi totuși mereu de o piedică.

— Ce piedică ?

Vocea lui Carral deveni gravă.

— Ai un dușman de moarte, Xavier, spuse el, un dușman puternic, de temut, care nu te va ierta. Nu-mi cere numele său ; nu voi putea să-l pronunț.

— Un dușman de moarte ! repetă tînărul ; un dușman care nu mă va ierta ?... Oricît caut să-mi amintesc, nu pot ști de cine vorbești. Ții să glumești, Carral. Sînt sigur că n-am jignit pe nimeni niciodată !

Mulatrului îi păru rău că vorbise prea mult, căci reluă imediat, prefăcîndu-se nepăsător :

— Am mers prea departe, scumpule, mult prea departe ! Trebuie să fi crezut că e vorba cel puţin de o vendetă [1] de melodramă... dar nu : e cineva pe lumea asta care nu te iubeşte, asta-i totul.

— Şi acest cineva, cine-i ?

— Cu adevărat, nu-ţi pot spune. Dar ce importanţă are ? Totuşi un ajutor nu ţi-ar strica : vrei să-mi primeşti serviciile ?

— Într-o astfel de afacere, zise Xavier şovăind, nu prea văd...

— La ce ţi-aş putea fi de folos ? Nici eu nu văd. Dar sînt destul de bine primit la palatul Rumbrye, după cum ştii. Şi dacă n-am mai fost pe acolo de multă vreme...

Carral se opri o clipă, apoi reluă cu un fel de jenă : ...Am făcut rău, dar prevăd că, în curînd, voi fi nevoit să mă reîntorc. Ori, cînd vrei cu adevărat să fii de folos cuiva, găseşti întotdeauna mijlocul...

Xavier luă mîna prietenului său şi i-o strînse cu putere.

— Eşti un bun prieten, Carral, spuse el, îţi mulţumesc şi primesc propunerea ta, dar pentru a servi pe cineva trebuie să-l cunoşti bine, ori tu nu mă cunoşti încă.

---

[1] sete de răzbunare, ură puternică.

— Ba da, ba da ! strigă Carral, reluînd tonul său tăios ; cunosc povestea ta, sau mai curînd, o ghicesc. E aceea a multor eroi de roman. Vrei să ți-o spun ? Nu știi nimic despre nașterea ta, nu-ți cunoști părinții : o rudă, mai curînd un bancher sau un notar, îți varsă în fiecare lună o modestă pensiune...

— Nu-i așa, întrerupse Xavier.

— Nu ? Atunci e ceva asemănător.

— E ceva trist, Carral ! zise încetișor Xavier. Într-adevăr nu știu nimic despre nașterea mea, nu-mi cunosc nici o rudă. La colegiu, mi se plătea pensiunea prin corespondență ; de la plecarea mea din colegiu, primesc 500 de franci în fiecare lună.

— Ce-ți spuneam eu ?

— Dar acești 500 de franci, cine mi-i dă ?

— Ce te interesează ?

— Îi voi primi mereu ?

— Asta e mai serios ; dar cred că-ți pot răspunde afirmativ. Prin intermediul cui primești acești bani ?

— Nu știu.

— Ah ! Ah ! Iată ceva într-adevăr misterios. Trebuie totuși să vezi pe cineva.

— Pe nimeni.

— E ciudat...

— Și bun în același timp, Carral ! Oh ! Crede-mă pe cuvînt, dacă n-aș fi robul unei spe-

ranțe nesăbuite, aș refuza acest dar, care seamănă cu o pomană ; aș rupe cu lumea în care ocup un loc pe care l-am uzurpat ; aș munci pentru a trăi ; aș...

— Ușurel, ușurel ! întrerupse Carral, nu poate lucra oricine, scumpule. Îți trebuie protecție pentru a fi tîmplar. Haide... ai început să declami. Cînd vei fi un avocat celebru, în zece sau cincisprezece ani, de exemplu, va fi timpul să respingi acest dar, care mi se pare foarte potrivit acum. Pentru moment, vrăjit sau nu, primește-l mai departe, crede-mă... Dar, fiindcă veni vorba, în ce mod îl primești ?

— Nu îndrăznesc să-ți spun : nu mă vei crede.

— Spune, totuși.

— Ei bine ! Între prima și a cincea zi, a fiecărei luni, găsesc un fișic sigilat care conține douăzeci și cinci de ludovici de aur.

— Unde-l găsești ?

— Aici, pe balconul unde sîntem.

— Ciudat, într-adevăr ! repetă Carral. Și n-ai încercat să afli ? Eu aș fi stat la pîndă.

— De multe ori mi-am pierdut nopțile, ascuns după perdele. Așteptam, pîndeam...

— Și n-ai văzut nimic ?

— Niciodată.

Carral își frecă fruntea, cu un aer gînditor.

— E o zînă în povestea asta, murmură el.

— Nu cred, reluă Xavier. N-am văzut nimic : taina rămîne întreagă pentru mine. Dar sînt sigur că este un bărbat care aruncă acest aur pe fereastra mea. Sînt sigur...

— Ce-ţi dă siguranţa asta ?

— Într-o noapte, acum un an, rămăsesem la pîndă pînă în zori. Spre orele patru de dimineaţă, un zgomot uşor se auzi pe balcon... mă repezii şi întrezării o umbră care cotea colţul bisericii : era un bărbat.

— Nu poţi fi sigur noaptea...

— Asta mi-am zis-o şi eu. Pe vremea aceea se repara şoseaua. Pavajul era acoperit cu un strat gros de nisip, pe care ploaia îl udase în cursul nopţii. Mă grăbii să aprind lumînarea şi să cobor. Nu era sub fereastra mea decît urma unui singur pas. Un pas bărbătesc, de bocanc cu un triplu rînd de cuie.

— Bocanci de Auvergnat ! strigă Carral. Ţi se trimite un comisionar !

— Crezi ?

— Dar asta sare în ochi !

Xavier rămase un moment gînditor.

— Răspunde-mi sincer, Carral, zise el deodată : găseşti că am înfăţişarea unui mulatru ?

Carral tresări, şi-l privi în faţă cu un aer ameninţător. Această întrebare i se păru o insultă indirectă. Dar blînda şi cinstita expresie a feţei lui Xavier îl asigură de contrariu.

— Nu mă prea pricep la mulatri ; dar fiecare își face o idee de lucrurile pe care nu le cunoaşte, ori tu eşti tocmai opusul părerii pe care o am despre oamenii cu sînge amestecat.

Xavier scăpă un suspin de ușurare.

— Toată lumea îmi spune același lucru, murmură el, dar totuși...

— De ce mi-ai făcut această întrebare ? reluă Carral.

— Așa... De multe ori am gînduri negre. Dar acesta e nebunesc și nu ți-l voi spune.

— Trebuie să-mi spui totul, scumpule.

— Nu... dacă aș ghici adevărat, aș fi prea nenorocit...

Xavier ar fi spus, poate mai mult, dar în clipa aceea, o caleașcă la care erau înhămați doi cai de rasă se ivi pe după colțul străzii Saint-Germain—des—Pres și se opri sub ferestrele lor.

Începuse să se întunece, astfel că obiectele se arătau într-o semi-obscuritate înșelătoare.

— Minunați cai ! strigă Xavier, fericit că avea ocazia să schimbe vorba.

Carral în loc să răspundă, se aplecă și privi înspre blazonul pictat pe trăsură.

— Rumbrye ! bîlbîi el.

— E cam tîrziu pentru biserică, reluă Xavier, care nu auzise. Poate e vreo vizită pentru unul din vecinii noștri.

Carral se schimbase la faţă şi ochelarii îi tremurau în mîini.

— E poate pentru tine, continuă Xavier.

Uşiţa trăsurii se deschise. O femeie foarte elegantă coborî şi privi casa.

Cerşetorul negru, care pînă atunci rămăsese nemişcat la postul său şi părea că doarme, se apropie. Întinse mîna.

Dar frumoasa doamnă trecu uşor prin faţa lui şi păşi pragul hotelului.

— Nu cumva am ghicit ? strigă Xavier.

Carral plecă capul.

— Iată o ciudată asemănare ! murmură cerşetorul, al cărui obraz negru exprima mirarea şi bănuiala : am început s-o văd peste tot !

În acest timp, doamna urcă scara casei.

Cerşetorul îşi reluă liniştit locul pe trotuar la uşa bisericii.

După cîteva clipe, se auziră trei bătăi uşoare la uşa camerei în care erau cei doi bărbaţi.

— Din ce în ce mai bine ! zise vesel Xavier. E o vizită pentru tine sau pentru mine.

— Nu-ţi mai bate capul, răspunse Carral, cu vocea înăbuşită : e pentru mine... din nenorocire.

Xavier nu auzi ultimul cuvînt.

Carral deschise. Doamna intră, avînd faţa ascunsă sub un voal brodat.

Xavier salută şi ieşi din cameră.

Cînd fu afară, fizionomia lui Carral se schimbă deodată, îndrăzneala sa, plină de îngîmfare și fanfaronadă, căzu ca prin farmec.

Plecă imediat capul cu umilință, și n-ar fi exagerat să comparăm atitudinea sa cu aceea a unui lacheu.

— Stăpînă, zise el cu o voce surdă, de ce îți dai osteneala să vii pînă la mine ? Ar fi ajuns un cuvînt. Nu am uitat că-ți datorez ascultare.

II

JONQUILLE

Aceea care intrase era o femeie de talie mijlocie, dar cu ţinută nobilă. Faţa sa pierduse frăgezimea primei tinereţi, dar era încă frumoasă şi se putea crede că paloarea obrajilor săi şi umbra profundă care estompa ochii săi negri erau datorate necazurilor, oboselilor sau luptelor vieţii mai mult decît numărului anilor.

Era o femeie despre a cărei vîrstă n-ar fi fost prudent să pui rămăşag, dacă n-ai fi avut în buzunar actul ei de naştere.

Unii îi dădeau treizeci de ani, alţii mai bine informaţi vorbeau de patruzeci. Dacă ultimii aveau dreptate, trebuie să mărturisim imparţial, că timpul alunecase fără să lase urme pe încîntătoarea ei figură.

Ceea ce te lovea la ea la prima vedere, era acea încetineală în mişcări, particulară fiicelor tropicelor.

Mulţi poeţi şi muzicanţi le-au cîntat pe creole : s-a spus despre ele, pe săturate, cu acompaniament de pian şi de chitară, că sub aparenta lor moliciune, clocoteşte o teribilă energie. Doamna marchiză de Rumbrye era o creolă dar şi o pariziană. Ea adăuga la grația colonială, acea graţie nu mai puţin încîntătoare pe care Parisul o imprimă chiar și străinelor.

Înapoie salutul lui Xavier, fără să-şi descopere faţa, dar imediat ce el plecă, își ridică voalul în timp ce Carral o întrebă cu umilinţă :

— Stăpînă, de ce te-ai ostenit pînă la mine ?

Această umilinţă însă n-o dezarmă pe frumoasa doamnă de Rumbrye.

— Ți-ai adus în sfîrșit aminte că ești rob, mulatrule ? zise ea cu răceală, arătînd cu degetul un fotoliu.

Carral se grăbi să i-l aducă.

— N-am uitat asta niciodată, răspunse el.

D-na de Rumbrye se așeză, își aranjă neglijent cutele rochiei sale de mătase și timp de cîteva clipe îşi căută o poziţie cît mai comodă. Cînd o găsi, aplecă capul pe umăr și închise, pe jumătate, ochii.

— Am venit pînă la tine, Juan de Carral, reluă ea, fiindcă nu mai recunoști fluierul vătafului. De cînd un cuvînt al meu nu este de-ajuns pentru a te chema ?

Mulatrul deschise gura pentru a se scuza, dar marchiza îi impuse tăcere cu un gest. Acest

gest arăta un taburet așezat în celălalt capăt al odăii.

Carral luă acest taburet și-l puse la picioarele d-nei de Rumbrye.

Creola își completă atunci confortul și găsind că se află destul de bine, scăpă un suspin de mulțumire.

Carral rămase în picioare, în fața ei, mut și cu ochii plecați.

— Ți-am scris de două ori, spuse d-na de Rumbrye ; de două ori... eu... ție ! De ce nu mi-ai răspuns ?

— Nu îndrăzneam...

— Nu îndrăzneai ? De ce ? Pentru că n-ai ascultat ?

— Nu, stăpînă. Ordinele d-tale sînt executate.

Fruntea marchizei se lumină.

— Ești un băiat bun, Jonquille, zise ea cu mai multă blîndețe. Hai, vorbește, ce-ai făcut ?

— M-am împrietenit cu tînărul acesta, răspunse Carral ; de o lună nu ne mai despărțim ; după cum vezi, trăim ca frații : un singur apartament pentru ambii !

— Foarte bine ! Știam că ești îndemînatic. Apoi ?

— Cunosc povestea lui și micile sale secrete.

— Și mai bine. Pe urmă ?

— Stăpînă, zise Carral cu o voce tristă și rugătoare, acest Xavier nu este decît un săr-

man copil. E multă vreme de cînd nimeni nu m-a iubit. Îţi cer iertare pentru el, nu-i face vreun rău.

— Bravo, Jonquille ! murmură marchiza rezemîndu-şi capul de spătarul fotoliului.

Era în zîmbetul ei o ironie nemiloasă. Mulatrul simţi cum îi clănţăne dinţii. O mişcare de ură furioasă îi smuci inima.

— Domnule de Carral, reluă marchiza învăluindu-l cu privirea sa, rece, nu-ţi cunoşteam sufletul sensibil... asta-i tot ce ai făcut ?

— E atît de tînăr ! murmură mulatrul. E atît de bun !

D-na de Rumbrye făcu un gest de leneşe obosită, apoi înăbuşind un căscat, lăsă să-i cadă aceste cuvinte :

— Aiurezi, băiatule ! Să vorbim cu judecată, dacă vrei. Ţi-am dat un ordin ; nu l-ai executat decît pe jumătate. E periculos acest lucru. Periculos pentru mine, dar mai ales pentru tine.

— Ştiu că îţi aparţin stăpînă. Prostia şi orgoliul au făcut din mine sclavul d-tale, ca şi cînd n-am fi pe pămîntul libertăţii. Am comis o impostură ridicolă, mi-am renegat rasa, m-am împodobit cu un nume pentru a provoca invidia după ce atîta timp am inspirat mila. Nu ştiam nimic despre Europa. Credeam că aici, ca şi acolo, în Antile, omul cu sînge amestecat

este o ființă blestemată, un mizerabil ! Mă înșelam ; dumneata o știai și totuși m-ai lăsat s-o fac. Îmi amintesc încă de zîmbetul d-tale cînd mi-ai descoperit metamorfoza... Aveai dreptate să zîmbești, stăpînă, căci de astă dată, nebunia mea îți înapoia un sclav, pe care legile umane nu-l mai puteau elibera.

— Și toate astea pentru nimic ! zise d-na de Rumbrye zîmbind cu răutate. La Paris, semi-negrii sînt la modă. Se va cumpăra în curînd păr creț, așa cum se cumpărau pe vremuri pergamente. Valorează de o sută de ori mai mult un adevărat mulatru, decît un fals viconte. Ai făcut o speculație nenorocită, sărmanul meu Jonquille.

— Iarăși acest nume ! strigă el palid de mînie. Uiți că în ziua cînd voi redeveni Jonquille, vei pierde toată puterea asupra mea ?

— E adevărat, prietene Carral, și am prea multă nevoie de tine pentru a mă expune să te pierd ; dar știi că ai devenit elocvent ? Continuă-ți discursul, dacă-ți face plăcere.

Mulatrul fu înghețat de acest ton sarcastic. Reluă cu un ton mai măsurat, în care era o umbră de amenințare :

— M-am născut pe moșia d-tale, stăpînă. Libertatea a venit pentru mine ca și pentru toți. Am renunțat ; m-am vîndut din nou pentru un anumit preț... dar robii se revoltă de multe ori : bagă de seamă !

Marchiza ridică imediat capul pe jumătate.

— Îndrăznești să lupți contra mea ? zise d-na de Rumbrye fără să iasă din nepăsare.

Carral răspunse :

— Cere-mi ceva ce pot face... Nu vreau să-l distrug pe Xavier.

— Nu vrei ! zise încet marchiza, ai cărei ochi negri avură o scăpărare.

Carral era obișnuit să slăbească. Nu mai lupta decît de formă.

— Stăpînă ! zise el, încă o dată, te rog, ai milă de el ! Are douăzeci și doi de ani ; inima lui e atît de generoasă, nu cunoaște răul...

— Destul, îl întrerupse marchiza, cu asprime. S-ar spune, domnule Carral, că vrei să-mi încerci răbdarea !... Ai spus *vreau !* Ai fost obraznic, prietene.

— Stăpînă !

— Tăcere !

Marchiza împinse violent taburelul și se ridică în fața lui Carral, care suportîndu-i obișnuita influență, începu să tremure și dădu îndărăt.

— Văd bine că ți-e frică, mulatrule ! zise d-na de Rumbrye cu dispreț, inimă de găină, sînge de negru ! Tu nu semeni cu oamenii din Europa decît printr-o mizerabilă vanitate, care parodiază orgoliul lor. Tu ești al meu ; ai spus

adevărul ; şi mă bizui pe robia ta, nu pentru că eşti produsul vitelor negre care îmi aparţineau prin legile de altă dată, ci pentru că tu eşti un civilizat, Congo ! Pentru că te temi de ridicol mai mult ca de ruşine... Ah ! Nu risc nimic punîndu-mi piciorul pe grumazul tău. Nu mai ai timp să beneficiezi de noile declamaţii şi să te drapezi în orgoliul mizeriei tale originale. Negrule, te-ai albit ! Încearcă să te întorci din drum ! Eşti condamnat ! Trebuie să rămîi Juan de Carral, sub pedeapsa de a fi batjocorit de toţi şi respins...

Carral scăpă un suspin profund, în timp ce vocea melodioasă a creolei, devenită stridentă ca scrîşnetul unui fierăstrău, urma :

— Nu ţi-e frică că te voi acuza de o crimă sau de o infamie ? Nu ! Nu ţi-e frică că voi spune despre tine, omul acesta e un ticălos, existenţa lui s-a scurs în mijlocul unei lumi ruşinoase ; hainele lui păstrau pe vremuri mirosul tripourilor, unde se lăfăia de dimineaţă pînă seara... Ţi-e frică numai că-ţi voi spune vreodată Jonquille sau mulatru... Ascultă ! Te cunosc. Nu din milă pentru Xavier, îi pledai adineauri cauza, ci pentru a încerca să te revolţi, pentru a vedea dacă jugul ar fi greu de scuturat... Te iert de astă dată ; dar e pentru ultima oară !

În timp ce vorbea, marchiza se transfigurase astfel încît cu greu ar fi recunoscut-o cineva. Capul i se îndreptase, drept şi mîndru ;

sprîncenele i se apropiaseră, liniile gurii sparseră în unghiuri armonioasa lor rotunjire şi o cută adînc săpată brăzda fruntea sa, odinioară atît de curată.

Totul în ea respira neînvinsa-i voinţă de fier.

Dar abia pronunţase ultimele cuvinte, că muşchii săi încordaţi se destinseră. Se lăsă să cadă din nou în fotoliu şi-şi reluă leneşa-i atitudine.

O clipă turbarea neputincioasă a lui Carral îi insuflă gînduri violente. Mîinile-i se deschiseră instinctiv, ca pentru a zdrobi această creatură, care-l călca în picioare.

Nu îndrăzni însă, şi împovărat de greutatea propriei sale slăbiciuni, se mărturisi învins.

— Stăpînă, zise el, n-am avut dreptate şi-mi pare rău. Pe viitor, te voi asculta fără să murmur.

— Să nu mai vorbim răspunse d-na de Rumbrye din vîrful buzelor. Eşti cam nebun uneori, dar fiecare are cîte un defect. Spune-mi povestea tînărului nostru.

Carral nu se lăsă rugat şi povesti tot ce ştia despre Xavier. Marchiza îl ascultă cu atenţia încordată.

— Copil găsit... sau pierdut ! murmură ea ; bănuiam dar nu îndrăzneam să sper. Cîţiva ludovici în fiecare lună ! Aruncaţi ca o pomană !

Cîţiva ludovici, pe care nu ştie de unde-i vin ! Îl ţin !

Rămase o clipă gînditoare, apoi ridicînd privirile spre Carral :

— Ştii pentru ce vreau să-l depărtez ?

— Nu-mi permit să surprind secretele stăpînei mele, răspunse Carral cu ipocrizie.

— Te credeam mai clarvăzător. Acest Xavier îndrăzneşte să pretindă mîna d-rei de Rumbrye.

— Uitasem să vă spun acest lucru.

— Şi nu bănuieşti restul ?

Carral îşi luă o înfăţişare de neştiinţă şi curiozitate.

— Elena de Rumbrye, reluă marchiza, este unica moştenitoare a soţului meu, iar acesta are cinci sute de mii de franci rentă.

— Măreaţă avere ! strigă mulatrul, ai cărui ochi aruncară un fulger.

Marchiza urmă :

— Alfred, fiul meu din prima căsătorie, ar fi avut una şi mai frumoasă dacă Saint-Domingo... Dar totul s-a sfîrşit. Alfred are acum o modestă bunăstare de burghez...

— Pricep... O căsătorie ?

— Tocmai, dar cred că Elena se uită la Xavier mai mult decît ar trebui. Şi culmea, domnul de Rumbrye, care pretinde că a scăpat de o mare primejdie în timpul scurtei domnii

a lui Napoleon din insula Elena, domul care a durat o sută de zile, mulțumită acestui Xavier, a fost cuprins de o dragoste neașteptată pentru el.

— E o întîmplare supărătoare.

— Așa că ar fi o nebunie să mă gîndesc la obișnuitele expediențe pentru a depărta pe acest supărător orfan. Marchizul s-ar opune și chiar d-ra de Rumbrye s-ar putea răscula. Trebuie să întrebuințăm marile mijloace.

— Aștept ordinele d-tale, zise Carral.

— Cînd te-am trimis aici, reluă marchiza, aveam un plan pe care ți-l explicasem. Acum lasă-l uitării. Renunț la el.

— Cu atît mai bine, strigă mulatrul ; să înfunzi în destrăbălare un sărman tînăr, să-l urmărești pas cu pas pentru a-l pierde...

— Lasă ! Ești neîndemînatic cînd faci morală, Jonquille. Noul meu plan este mult mai bun ; va fi de ajuns o seară pentru a-l executa și sufletul tău cinstit nu va găsi nici o obiecție. Ascultă-mă bine !

Aici, d-na de Rumbrye, părăsi înceata-i pronunțare creolă pentru a lua un ton scurt și pozitiv, mult mai convenabil, cînd se vorbește de afaceri. Cu o luciditate perfectă ea schiță un plan, pe care cititorul îl va găsi, poate, perfid cînd îl va cunoaște, dar care demonstra perversa inteligență a doamnei marchize.

Carral își ascultă stăpîna cu o respectuoasă atenție.

Pe măsură ce ea vorbea, mulatrul, împins de natura-i de pungaș, se entuziasma de un plan atît de bine combinat.

Din timp în timp scotea exclamații admirative.

Dar cînd d-na de Rumbrye tăcu, Carral gîndindu-se la rezultat, dădu înapoi.

Erau încă în acest om cîteva rămășițe din sentimente frumoase, pe care depravarea sa nu le înăbușise complet.

— Ce crezi de asta ? întrebă creola, terminîndu-i explicațiile.

Carral șovăi :

— Stăpînă, zise el cu timiditate, nu-mi poți cere să te ajut într-o trădare atît de grozavă ?

— Cine ți-a vorbit de ajutor ?

— Credeam...

— Te-ai înșelat. Eu nu mă amestec. Vei lucra singur.

La această concluzie neașteptată mulatrul nu se mai putu stăpîni.

— Rolul meu nu era destul de crud ? zise el cu amărăciune ; trebuie să-l mai înrăutățești printr-o bătaie de joc. Ei bine, doamnă, chiar de mi-ai face tot răul de care ești în stare, refuz !

Marchiza se ridică brusc cu un aer natural.

— Adio, deci, sărmanul meu prieten ; îmi voi căuta un alt agent.

Se apropie de oglindă şi-şi aranjă cu graţie pe umeri cutele şalului său indian.

— Nu vii astă seară la noi, Carral ? Avem o mică serată pentru prieteni.

Se apropie de oglindă şi se aranjă cu graţie. Continuă agale :

— Dacă vei veni, nu-ţi va părea rău. Îmi voi distra oaspeţii cu povestea mulatrului Jonquille.

— Nu vei face asta ! strigă Carral.

— Ba da !

— Iertare, doamnă !

Se aruncă în genunchi dar d-na de Rumbrye, trecu pe lîngă el cu pasul încet, deschise uşa şi disparu.

Carral se ridică încet. Faţa sa era palidă, privirea fixă şi însîngerată.

— Jonquille ! Mulatrul Jonquille ! Nu-mi va veni niciodată rîndul ? Oh ! Dacă se va prezenta prilejul, cum mă voi răzbuna !

În clipa cînd d-na marchiză de Rumbrye ieşea din alee, cerşetorul, care-o aşteptase răbdător, înaintă şi întinse mîna.

— Iarăşi acest negru ! zise ea cu dezgust.

Întoarse capul şi se urcă în trăsură.

Negrul nu se dădu bătut ; se apropie şi privi în interior. Figura marchizei, pe care o lumina raza felinarului vecin, se distingea perfect.

La vederea acestei îndrăzneţe stăruinţe, marchiza încruntă sprîncenele şi trase storul.

Cerşetorul făcu înconjurul trăsurii şi se aşeză la cealaltă fereastră.

— Pleacă ! strigă ea, mînioasă. Nu dau niciodată pomană negrilor !

— Creolă ! zise cerşetorul.

Lacheul se apropie şi aşteptă ordinele marchizei. Negrul ascultă atent.

— La palat ! spuse ea.

Al doilea stor se lăsă. Trăsura dispăru într-o clipă în trapul cailor iuţi.

— La palat ! se gîndea cerşetorul rămas singur ; care palat ? Al său, fără îndoială. Unde este ? O voi afla, căci trebuie s-o revăd... Îi seamănă, sînt aceleaşi trăsături, doar culoarea părului se deosebeşte. Şi-apoi, este creolă, deoarece nu dă niciodată negrilor ! Dacă ar fi ea ?

Cum mergea încetişor, observă pe jos, aproape de uşa lui Xavier, un obiect alb. Se apropie şi ridicîndu-l observă că este o batistă, brodată şi garnisită cu dantelă.

O desfăcu şi se apropie de felinar.

— E batista ei. Să-i vedem monograma ! Exact : F. A. ! Dumnezeule ! Dumnezeule !

Toate aceste circumstanţe nu pot coincide din întîmplare... Ea ! Au trecut mai mult de douăzeci de ani, dar mi-amintesc ca şi cînd ar fi fost ieri... O voi regăsi.

Coborî strada Saint-Germain-des-Près, merse pe strada l'Abbaye şi se opri în faţa unei case cu înfăţişare sărăcăcioasă, aflată la colţul străduţei Bourbon-le-Chateau. La al cincilea cat al acestei case, sub acoperiş, era o mansardă goală, strîmtă şi joasă, al cărei tavan, format din grinzi viermănoase susţinea plăcile de ardezie.

Era locuinţa cerşetorului.

Singurele mobile erau o saltea şi un cufăr, dar aproape de deschizătura care slujea de fereastră, un fel de trofeu contrasta cu mizerabila înfăţişare a camerei. Erau doi epoleţi de căpitan de aur, deasupra cărora era o pălărie de uniformă, cu cocardă tricoloră, cum purtau ofiţerii de infanterie sub republică.

Dedesubt era agăţată o sabie cu mîner de fildeş între două pistoale.

Intrînd în refugiul său, cerşetorul se duse drept la cufăr şi-l deschise. Cufărul conţinea o sumă destul de importantă în diverse monede şi un portofel, pe a cărui placă de oţel era gravat un nume.

Negrul adaugă mai întîi produsul zilei sale de muncă la suma din cufăr, apoi deschise portofelul.

— Aşa este ! zise el după ce frunzări cîteva hîrtii, F. A. sînt cele două iniţiale...

Emoţia-i era atît de puternică, încît picioarele i se îndoiră. Se lasă să cadă pe saltea.

— După ce am căutat cu răbdare şi fără osteneală timp de douăzeci de ani ! Să fi găsit, în sfîrşit ? De atîtea ori m-am crezut pe punctul de a reuşi ! Dacă m-aş înşela totuşi ?

Capul se aplecă pe piept ; rămase o clipă nemişcat şi ca zdrobit sub greutatea unui gînd trist ; dar imediat statura-i înaltă se îndrepă şi privirea-i străluci de speranţă.

— Nu, spuse el. De astă dată, nu mă înşel ! Dumnezeu e bun. Totul îmi spune că e ea şi că munca mea se apropie de sfîrşit.

Se ridică. Faţa lui neagră, ale cărei trăsături caracteristice respirau sănătatea morală şi bunătatea, luă expresia unei dureri solemne, în timp ce se înclină respectuos în faţa trofeului, apăsîndu-şi buzele pe epoleţi...

Rămase astfel mult timp, pierdut, în amintiri depărtate, apoi două lacrimi alunecară pe abanosul feţei sale.

— Stăpîn al meu ! zise el cu voce drăgăstoasă, revenind fără să vrea la dialectul de mult uitat al negrilor. Bun stăpîn al meu !

Aceste cuvinte părură să trezească în el un întreg trecut de dragoste. Sărută epoleţii cu un fel de extaz.

— Tu ești acolo sus, lîngă Dumnezeu ! Tu mă vezi ! strigă el. Tu te rogi pentru copilul care nu mai are tată. Privește-mă, stăpîne, și bucură-te. Servitorului tău i-a trebuit mult timp ca să te asculte, căci este slab și n-avea nimic care să-l călăuzească în sarcina sa, dar mulțumită cerului, iată un indiciu și voința ta va fi, în sfîrșit, satisfăcută !

III

SERATA LA MARCHIZA DE RUMBRYE

Palatul Rumbrye era un edificiu frumos, în mijlocul unei curţi, care se termina într-un parc. Poarta principală dădea în strada Grenelle.

Blazoanele de piatră, sfărîmate în timpul revoluţiei, nu fuseseră încă reparate, dar se vedeau încă la balcoanele de fier, balaurul marchizilor de Rumbrye şi bastonul de mareşal al Franţei.

Palatul era în sărbătoare. Vestibulul era iluminat. Lachei [1] în livrea [2] urcau şi coborau fără zgomot, cum fac valeţii de casă bună, pe covoarele întinse pe scara cea mare.

De afară, sălile şi galeriile păreau viu luminate.

Ici şi colo se zăreau, prin deschizăturile perdelelor cornişele sculptate, sau cadrele aurite

---

[1] servitor, fecior în casele marilor bogătaşi.
[2] uniformă purtată de servitori.

ale portretelor de familie. Lămpile sclipeau iar prismele lor de cristal aruncau reflexe pe zidurile caselor vecine.

Toate astea se vedeau numai cînd poarta principală se deschidea pentru a face loc vreunui elegant echipaj sau unei caleşti blazonate.

Căci lumea bună nu-şi arată decît puţin din bucuriile ei. Numai pe furiş, profanul poate arunca o privire asupra misterului acestor nobile străluciri.

Era lume multă în jurul palatului ; cerşetori şi haimanale ; cerşetorii erau numeroşi în 1817, an atît de aproape de revoluţie şi de războaiele imperiului, haimanalele sînt numeroase în toate timpurile.

De cîte ori se deschidea poarta, cincizeci de priviri avide se înfigeau în adîncimile vestibulului.

— Superbe diamante ! zise unul văzînd o frumoasă doamnă coborînd din trăsură.

— Sînt false ! răspunse altul, înălţînd din umeri.

— Ce faţă fragedă ! repetă optimistul.

— E fardată ! replică gelosul.

Apoi greaua poartă se închidea cu zgomot şi toată lumea tăcea.

Pe la orele unsprezece, scena se animă : trăsurile veneau atît de des încît portarul trebui să ţină poarta în permanenţă deschisă.

În interior, saloanele se umpleau. Nu era un mare bal, ci o simplă serată ; cel puţin, aşa spunea d-na de Rumbrye.

Puţini sînt aceia care ştiu ce diferenţă este între un bal şi o serată. Pentru serată nu se poftesc decît prietenii, iar la bal se invită toţi cunoscuţii. Totuşi, pentru ambele, lista invitaţilor este aceeaşi.

Oricum, serata d-nei de Rumbrye deşi nu era un bal, oferea o frumoasă îngrămădire de toalete strălucitoare.

Era ora unsprezece şi jumătate. Orchestra începuse preludiul, dar stăpîna casei nu era încă la locul ei.

Elena cu o graţie perfectă şi cu acea cunoaştere a lumii, care este apanajul fiicelor aristocraţiei făcea onorurile casei în absenţa mamei sale vitrege şi le îndeplinea bine. Cu toate astea, toată lumea se întreba unde era marchiza. D. de Rumbrye îşi aruncase de vreo două ori privirea nerăbdătoare spre uşa apartamentului soţiei sale.

În sfîrşit, apăru şi marchiza. Toţi ochii se fixară asupra ei ; ai femeilor cu invidie, ai bărbaţilor cu admiraţie, şi un murmur parcurse întreaga sală.

Pentru voi, iubiţi cititori, care aţi avut ocazia s-o vedeţi încîntătoare şi mereu schimbătoare, d-na de Rumbrye se transformase odată în plus. Nu-şi părăsise graţia înnăscută, dar şi-o modificase.

Nici o urmă nu rămăsese din neglijenta-i înfățișare ; totul în ea devenise demn și plin de rezervă : creola își juca rolul de doamnă din lumea mare.

Parcurse încetișor salonașele, variind la nesfîrșit complimentele și surîsurile și merse să se așeze lîngă d-ra de Rumbrye, care era singura, în toată această adunare, capabilă să rivalizeze cu ea.

Nu trebuie să credem că d-na marchiză își pierduse vremea de la înapoierea sa. Cînd îl părăsise pe Carral, era trecut de ora nouă. Ori, la vîrsta ei, oricît ar fi fost de frumoasă nu putea să-și improvizeze toaleta.

Din cauza asta întîrziase.

Sosind, îi făcu Elenei un semn drăgăstos cu capul, căruia tînăra fată îi răspunse printr-un salut respectuos. Era în acest salut multă răceală.

Balul își reluă cursul. În acest timp, este interesant să facem cunoștință, iubiți cititori, cu personaje secundare ale dramei noastre.

D. marchiz de Rumbrye era un bătrîn gentilom, onorabil și leal. Fusese pe vremuri foarte îndrăgostit de soția sa, și desigur căsătoria lui nu fusese o căsătorie de conveniență, dar gurile rele pretindeau că el, cu vremea învățase s-o cunoască mai bine și acest fapt nu fusese în favoarea doamnei marchize.

Această unire fu privită de mulţi oameni drept o mezalianţă [1].

Totuşi aparenţele fură păstrate aşa cum se cuvine între soţi. În privinţa asta, marchizul era foarte sever.

Lipsa de înţelegere în căminul său îl făcea pe marchiz rece şi puţin doritor să se arate. Fost emigrant, acoperit de onoruri şi demnităţi de către dinastia Bourbonilor, suporta totuşi necesităţile înaltelor sale funcţiuni pe care le reprezenta aşa cum trebuia. Dar serbăriile îl oboseau şi ar fi voit să fugă de societatea semenilor săi.

D-na marchiză avea un fiu din prima căsătorie pe care-l iubea cu o dragoste pătimaşe ; era poate singurul sentiment lăudabil care putuse pătrunde în inima acestei femei, pe care norocul o înzestrase cu toate seducţiunile pentru a masca mai bine neagra şi respingătoarea prăpastie a sufletului ei.

Toată dragostea d-lui de Rumbrye era concentrată asupra fiicei sale Elena, pe care o avusese cu prima lui soţie şi se felicita că nu avusese copii cu actuala marchiză.

Afară de Elena, mai iubea pe rege, foarte mult şi puţin pe Xavier, pe care o norocoasă întîmplare îl făcuse protectorul său, cu doi ani mai înainte, în timpul reacţiunii celor o sută de zile.

---

[1] căsătorie considerată nepotrivită, cu o persoană de condiţie socială inferioară.

Tînărul Xavier, a cărui copilărie fusese legănată de povestea victoriilor franceze, salutase cu entuziasm înapoierea lui Napoleon, care întruchipa pentru el gloria armatelor franceze.

Părerile sale cunoscute îl puseseră în situaţia de a apăra pe bătrînul emigrant contra insultelor acelor mişei care înjosind pe învinşi, credeau că prea-înalţă astfel pe învingător.

Acest fapt îl apropie pe marchiz de Xavier. Cu toată diferenţa de vîrstă şi păreri, cu toată deosebirea de poziţie socială, între ei se formă un fel de legătură. Marchizul era în stare să aprecieze calităţile sufleteşti ale tînărului. Astfel, îi deschise uşile casei sale. Mai mult, îi vorbi astfel încît făcu să se nască o speranţă în acest suflet de copil.

Cuvîntul speranţă, spune poate prea mult, dar e sigur că Xavier n-o văzuse nepăsător pe Elena de Rumbrye, atît de bună, pe cît de frumoasă era. Fără voia lor, se simţiră atraşi unul de celălalt sub privirea d-lui de Rumbrye, care zîmbea în tăcere acestui sentiment, respectuos de o parte, nevinovat de cealaltă, şi atît de curat de ambele părţi.

Elena era o fată încîntătoare. Frumuseţea ei consta mai mult în expresie decît în perfecta regularitate a trăsăturilor. Ochii săi albaştri aveau priviri dulci şi fine ; fruntea sa serioasă era gînditoare ; gura fragedă abia avea nevoie să vorbească pentru a se face înţeleasă. Era cuvioasă ca îngerii şi n-avea bu-

curie mai mare decît milostenia. Dar era și curajoasă și sub grația copilărească a acestei frunți o voință nestrămutată, putea naște.

Își pierduse mama de timpuriu : o femeie nobilă care o învățase să se încreadă în Dumnezeu. Tatăl său n-o încredințase îngrijirilor d-nei de Rumbrye ; o crescuse el însuși. Devenise mare sub atenta supraveghere a dragostei părintești.

D-na de Rumbrye, la rîndul ei, deoarece avea motivele sale pentru a cîștiga încrederea și prietenia Elenei, se arătase de la început prevenitoare și nu-i spusese niciodată decît vorbe mîngîietoare.

Dar Elena se ferea de d-na de Rumbrye. Nu credea în dragostea ei. Uneori își reproșase această răceală față de mama ei vitregă. Dar acest sentiment, mai tare ca ea, persistase.

Exista un motiv pentru asta : un motiv viu care se numea domnul Albert Lefebvre des Vallées, avînd un apartament în palat și loc în grajd. Acest Alfred nu era altul decît iubitul fiu al doamnei de Rumbrye.

Alfred trăia ca un pașe, fără să aibă avere. Vom mai vorbi de el.

De multe ori, marchiza cu mari semne de dragoste, încercase să sondeze sufletul Elenei. Cheltuise, pentru a ajunge la un rezultat, mai multă diplomație decît ar trebui pentru a umple servieta unui iscusit ambasador, dar nu reușise.

Elena se ferea ; ghicise că averea ei era o pradă rîvnită de d-na marchiză pentru a repara greşelile destinului faţă de tînărul domn Alfred.

Nu se înşelase. Aceasta era într-adevăr dodinţa creolei şi răceala Elenei o necăjea fără însă s-o facă să renunţe. Hotărîtă să învingă, marchiza căuta în jurul ei piedica care-i bara drumul.

Şi-l văzu pe Xavier care-i păru un vierme pe lîngă fiul ei ; fu indignată la gîndul că ar fi posibilă măcar o comparaţie între micul Xavier şi strălucitorul domn Alfred Lefebvre des Vallée. O mînie surdă se născu şi crescu în sufletul ei.

Xavier fura viitorul fiului său.

Or, acest fiu era tot ce iubea ea pe lume.

Vom dezvălui în curînd trecutul acestei femei cu sînge violent, a cărei îndrăzneală nu cunoştea margini. Cînd o creatură ca ea şi-a ales o ţintă şi a întîlnit o piedică omenească în drumul ei, trebuia ca piedica să cadă.

În ce mod ? Puţin importa !

Creola, mulţumită îndrăznelii şi voinţei devenise marchiză de Rumbrye.

Ce putea fi pe lume mai greu ca asta ? Şi totuşi izbutise.

Privi obstacolul şi zise : Voi trece !

D. de Rumbrye contribuise şi el la naşterea temerilor soţiei sale în privinţa lui Xavier şi

la ura care urmă acestor temeri. Lăsă să se înțeleagă, din răzbunare, poate, că s-ar putea ca într-o zi Xavier să facă parte din familie. Aceasta fu culmea și d-na de Rumbrye se hotărî să înceapă războiul. Am văzut cu cîtă sălbatică perfidie deschisese ostilitățile.

Iată acum cine era Alfred, cauza nevinonovată a acestei crude bătălii. Era un bărbat tînăr, înalt, blond cultivînd moda, pe atunci nouă a favoriților și abia respirînd sub înăbușitoarea apăsare a corsetului.

D. Alfred Lefebvre des Vallées era privit ca un model ideal de către croitorul său : vorbea cu competență despre cai și era atît de degajat în purtări încît fuma în plină stradă, ceea ce pe atunci era socotit ca foarte îndrăzneț.

Mama lui spunea că avea foarte mult spirit ; tot auzind-o repetînd acest lucru, ajunsese să creadă și el că era adevărat. Totuși, nu era cu mult mai prost decît majoritatea sclavilor modei, din toate timpurile și din toate locurile.

Avusese bunătatea să admită proiectul mamei sale de a se căsători cu d-ra de Rumbrye. O găsea pe Elena destul de drăguță și nu avea nici un dezgust pentru cele cinci sute de mii de franci rentă ale marchizului.

Dar aprobarea marchizului era lucrul cel mai greu de obținut.

D. de Rumbrye, fără să uite vreodată convenientele, nu se ostenea să ascundă cît de pu-

ţin îi păsa de d. Alfred. Erau atît de puţine probabilităţi ca el să privească cu ochi buni această căsătorie, încît d-na de Rumbrye îşi întoarse bateriile contra Elenei, căreia tatăl său nu-i putea refuza nimic.

Îşi spusese că susţinînd cu îndemînare eforturile lui Alfred, nimic n-ar fi fost mai uşor ca a inspira un dulce sentiment la adresa unui cavaler atît de desăvîrşit.

Din nenorocire, izbînda nu corespunse speranţelor sale. Elena fu ostilă fiului ca şi mamei.

În zadar, d. Alfred se împopoţona în faţa ei cu toaletele sale excentrice, nu obţinu nici măcar o privire.

Nu e lucru de mirare. Tinerele persoane de spirit şi cu bun simţ au o repulsie naturală pentru manechinele încorsetate, vătuite, cusute într-un înveliş, ca d. Alfred Lefebvre des Vallées.

Dar d-na marchiză, care era totuşi o femeie de bun gust, devenea extrem de oribilă de cum era vorba de găgăuţa ei de fecior.

— Ca să-l dispreţuiască pe Alfred al meu, îşi spunea ea, probabil că prostuţa asta a fost vrăjită !

Ştia dinainte cine aruncase vraja. Era Xavier.

Xavier ! Un băiat de-abia ieşit de la colegiu şi care purta două luni la rînd acelaşi costum.

Xavier ! Un naiv, un timid pe care Alfred îl depășea ! Nu era numai supărător ci și umilitor. Asta cerea răzbunare și d-na marchiză porni lupta, ca sălbaticii, fără prealabilă declarație de război. Carral, sufletul ei blestemat, fu trimis ca cercetaș pe teritoriul dușman. Primi ordinul să se strecoare pe lîngă Xavier, să înceapă să-i facă o «educație pariziană» adică să-l învețe lenea, gustul plăcerilor ieftine, tot ce trebuie să știe un student pentru a rîde și la nevoie chiar și ceva mai rău, Carral era un profesor capabil să ducă la bun sfîrșit o astfel de întreprindere. Își avea diplomele sale.

Pentru a aprecia meritul strotegiei întrebuințate de d-na marchiză, trebuie știut următoarele : lumea bună se împarte în două categorii : cei așezați și cei tolerați.

Primi sînt la locul lor, lumea are nevoie de ei, ei au drept la această lume ; numai dacă decad prea jos, pot fi goniți. Sînt personaje inamovibile.

Ceilalți, din contră, sînt primiți ; sînt parveniți pe cale de selecție ; excluderea lor nu le-ar pricinui rău decît lor înșile ; nu sînt ca primii, rude cu un sfert din salon ; ei n-au rădăcini.

Xavier era din a doua categorie. Procedeul ar fi fost ridicol, dacă l-ar fi întrebuințat contra unui secretar de ambasadă sau unui fiu de Pair [1] al Franței, i-ar fi scos numai în relief

[1] mare vasal al regelui Franței.

pe aceşti domni. Îndreptat împotriva lui Xavier, avea o oarecare valoare : nu se iartă nimic toleraţilor.

Deci, dacă d-na marchiză, după reflecţie, renunţase la primul ei plan, pentru un altul, era evident că acest al doilea plan trebuia să aibe mulţi sorţi de izbîndă.

IV

O POVESTE LA DESERT

Cînd d-na marchiză pătrunse în mijlocul invitaților, unde pînă atunci Elena o înlocuise, privirea ei făcu înconjurul salonului, fără să uite un singur colț.

Carral nu era acolo. Un nor întunecă fruntea doamnei de Rumbrye.

— Nebunul acesta încearcă să-și rupă lanțurile, gîndi ea.

D. de Rumbrye, care vorbea cu Xavier făcu un pas spre soția sa și-o salută.

— Eram neliniștiți, doamnă, zise el cu vocea coborîtă.

Aceste cuvinte ascundeau o întrebare. Creola înainte de a răspunde, adresă unul din cele mai încîntătoare surîsuri lui Xavier, care era lîngă marchiz.

— Ești foarte bun, domnule, zise ea, mă faci să-mi amintesc, că trebuie să-i mulțumesc

scumpei noastre Elena, care m-a înlocuit în timpul involuntarei mele lipse.

— Fiica mea e la ea acasă, doamnă ; nu datorezi deci nici o mulţumire. Sper că nu ai fost suferindă ?

Creola simţi lovitura, dar nu lăsă să i se vadă nimic pe faţă. Ea spuse cu cea mai mare linişte :

— Am întîrziat cu toaleta, pentru că mi-am vizitat săracii astă seară.

D. de Rumbrye se înclină din nou şi cedă locul d-lui Alfred Lefebvre des Vallées, care venea să-şi salute mama.

În acest timp, Xavier oferise braţul său Elenei pentru contradans.

— Nu l-ai văzut pe d. de Carral, Alfred ? întrebă marchiza.

— Pe cuvîntul meu, doamnă, răspunse tînărul ei fecior, pe un ton agale, nu mă ocup de loc de d. de Carral. Cred că găseşti vesta mea pe gustul dumitale, nu ?

— Desigur.

— Şi cu toate astea nu este de la Staub, doamnă. Ţi-o afirm în mod solemn. Te miră, Staub a devenit vulgar în timpul din urmă. Mi-a făcut-o un croitoraş pe care-l formez în secret. Va ajunge departe, îţi garantez !

— Te cred, murmură marchiza, cu gîndul aiurea.

— Pe cuvîntul meu, d-ta nu mă asculţi ! strigă d. Alfred, începînd să rîdă, e uimitor !

— Alfred, reluă d-na de Rumbrye, aş vrea să-i vorbesc d-lui de Carral. Fă-mi plăcerea şi trimite-mi-l.

— Staub a avut vremea lui, iată adevărul, zise d. des Vallées cu importanţă, dar asta e poveste mai veche.

El își plimbă vesta care nu era de la Staub, cea mai mare glorie a croitoriei în istoria Franţei, prin toate saloanele. Dar nicăieri nu-l găsi pe d. de Carral.

— Să mă ia dracul dacă mama nu şi-a pierdut capul ! își zise el. Auzi ! Să mă pună să-l caut pe acest individ ! Mai bine fac o partidă de cărți.

În timpul contradansului, Elena și Xavier jucară tăcuţi, unul lîngă altul. De abia, la a doua figură, Elena zise :

— A trecut multă vreme de cînd nu ne-ai mai vizitat. Tatăl meu ținea mult să te vadă.

Xavier, timid, ca toţi cei cu sufletul bun, căută un răspuns la aceste cuvinte atît de simple, dar nu-l găsi.

Ar fi un studiu destul de curios (pentru dansatori) deşi nu prea folositor, să cerceteze de ce muzica cadrilului opreşte orice gîndire mai serioasă şi pare să agite un vîrtej de banalităţi.

La a treia figură, Elena reluă :

— Nu ţi-a scris ?

— Nu, răspunse Xavier.

— Atunci ai venit singur ?

— Nu, nu tocmai ; cineva mi-a spus...

Se opri deodată pentru că fraza lui aluneca spre o concluzie imposibilă : venise pentru că cerşetorul negru de la St. Germain des Prés spusese, sub fereastră :

— Tatăl său te aşteaptă.

Cum să spună aşa ceva ? Şi la ce bun ?

Ultima figură îi despărţi o clipă ; cînd se reîntîlniră, Elena îi spuse repede şi pe şoptite :

— E cineva care te urăşte !

— Pe mine ? strigă Xavier.

— Vorbeşte mai încet, te rog.

Era un accent de groază în glasul Elenei. Xavier tăcu.

— Asta-i ! făcu ea cu nerăbdare ; acum nu mai vorbeşti de loc !

Şi cum Xavier rămînea tot înmărmurit, ea adăugă :

— Ascultă, poate mă înşel, dar cred că-mi fac datoria. Tatăl meu are pentru d-ta multă dragoste şi chiar recunoştinţă. Nu m-ar opri să-ţi dau un sfat bun.

— Sînt gata să vă ascult... bîlbîi Xavier.

— Un sfat, repetă d-ra de Rumbrye, numai un sfat. Crede-mă, domnule Xavier, Păzeşte-te !

Aceste cuvinte fură spuse pe un ton grav şi sunară ca o ameninţare. Uimirea lui Xavier era la culme. Vorbi, ca şi cînd s-ar fi gîndit cu voce tare :

— Cine să-mi vrea răul ? Nu-mi cunosc nici un duşman ?

Dar deodată îşi aminti. Adăugă, ridicînd ochii spre Elena :

— E ciudat ! Şi Carral mi-a spus că am un duşman.

— Ah ! făcu d-ra de Rumbrye, d. de Carral ţi-a spus asta ? Cînd ?

— Chiar astă seară.

— Şi nu ţi-a spus numele lui ?

— Nu... n-am vrut să-l cred. Mă cunosc atît de puţini oameni... Ocup atît de puţin loc pe pămînt...

— Te înşeli, domnule Xavier, prietenia tatălui meu ţi-a adus cel puţin un gelos. Acest domn de Carral are dreptate, mai ales că e mai în măsură ca mine s-o ştie... cel puţin aşa cred... Dar eu nu voi ţine secret numele adversarului. Persoana care te urăşte este marchiza de Rumbrye.

De-abia pronunţase aceste cuvinte, cînd simţi o mînă care-i atinse umărul. Întoarse capul ; marchiza era în spatele ei.

— E rîndul d-tale, copila mea, spuse ea, cu o voce dulce ; vei lipsi de la ultima figură.

Elena plecă, puţin ruşinată şi tremurătoare.

D-na de Rumbrye o urmări cu o privire drăgăstoasă.

— Cît e de frumoasă și de drăgălașe ! murmură ea surîzătoare, astfel ca Xavier s-o poată auzi.

Xavier plecă la rîndul său.

Atunci fața marchizei se schimbă. Se gîndi cu o mînie reținută :

— M-a ghicit ! Va avea sprijinul d-lui de Rumbrye ! Și acest mizerabil de Jonquille, care nu mai vine !

Contradansurile se succed, dar nu se aseamănă. După ce Xavier o conduse pe Elena la locul ei, orchestra preludă din nou, iar d-ra de Rumbrye, pentru a-și ține angajamentul, trebui să primească să danseze cu d. Albert Lefebvre des Vallées, care-i făcu o mulțime de complimente traduse din englezește. După ce-i jură pe onoarea lui că Staub scădea în părerea adevăraților «gentlemeni», împinse galanteria pînă a-i propune un rămășag de douăzeci de lire asupra șanselor pe care autorul vestei sale, le avea de a-l bate pe Staub la expoziția de la cursele din Longchamps.

Spre orele două, Carral se prezentă, în sfîrșit, la poarta palatului. Era palid și obosit. Intrînd, ochii săi se plecară, nu îndrăznea să-și privească prietenii în față, într-atît se temea să nu fie întîmpinat cu un rîs batjocoritor.

Știa că d-na de Rumbrye nu era femeia care să amenințe numai ; se și credea demascat

Cînd văzu că este primit ca de obicei, simţi că i se ia o greutate de pe piept.

Îşi regăsi o parte din siguranţa obişnuită şi se strecură la pervazul unei ferestre, sperînd să scape un timp de privirile creolei.

— Voi vedea, se gîndi el, poate că nu va îndrăzni... Dacă vorbeşte, mă voi arăta.

Carral se înşela. D-na de Rumbrye îl aştepta şi nu scăpase din ochi, nici una din mişcările lui. de cînd intrase şi se dăduse la o parte.

Poate că n-ar fi vorbit, dacă mulatrul nu venea.

Dansurile se răriseră. Un cerc se formase în jurul stăpînei casei. Supeul se apropia.

D-na de Rumbrye se arăta de o veselie amabilă ; nu economisea vorbele de spirit, încît doi tineri academicieni o comparară de mai multe ori cu celebra Coninne, pe care o cunoscuseră înainte de revoluţie.

Supeul fu anunţat.

Marchiza luă braţul lui Xavier, mirat de o astfel de cinste, şi se îndreptă spre galeria unde era masa pusă.

Trecînd pe lîngă Carral, începu să rîdă zgomotos ca şi cînd o amintire i-ar fi stîrnit veselia.

— Domnule Xavier, zise ea cu voce puternică, cunoşti povestea lui Jonquille ?

Carral simţi în piept o durere ascuţită care-i opri respiraţia.

Xavier răspunse negativ la întrebare.

— Nici dv. domnilor ? urmă d-na de Rumbrye, întorcîndu-se spre cei care o urmau.

— Jonquille ! repetă un musafir ; e un nume ciudat !

— E un nume foarte obișnuit printre mulatri, în colonii.

— Pe cuvîntul meu, e nostim ! zise Alfred, Jonquille ! Frumos nume pentru un armăsar.

— Adu-mi aminte să vă spun această poveste, reluă d-na de Rumbrye, adresîndu-se din nou lui Xavier.

Acesta se înclină. Mulțimea se scurse încet. Cînd nu mai fu nimeni, Carral ieși din ascunzătoare.

Fața-i era îngrozitoare la privit.

— Deci nu a uitat ! mormăi el, scrîșnind din dinți. Femeia asta e un diavol ! Cum se joacă cu chinurile mele !... Și el e... el e cel însărcinat să-i amintească povestea !...

Stătu o clipă să se liniștească, apoi intră și el în galerie.

În jurul unei mese, încărcate cu bunătăți, se formase un cerc strălucitor de femei împodobite cu bijuterii, diamante și flori.

La spatele lor, bărbații, în picioare le serveau sau mîncau după pofta inimii.

D. Albert mînca, spre paguba vestei sale, ale cărei cusături trosneau și amenințau cu o catastrofă.

Carral se îndreptă hotărît spre marchiză, salutînd-o.

— E un veac de cînd nu te-am mai văzut, strigă d-na de Rumbrye, întorcîndu-se spre noul sosit. Pari foarte schimbat. Nu cumva ai fost bolnav ?

— Sufăr, răspunse Carral, pe șoptite.

— Să fiu al dracului, dacă n-ai o mutră de dezgropat, mormăi d. Alfred pe care-l supăra corsetul și era deci, prost dispus.

D-na de Rumbrye își împinse fotoliul.

— Să i se dea un scaun d-lui de Carral, zise ea cu o ironie pe care numai el o putea simți. Așează-te lîngă mine. Bolnavii și doamnele au dreptul la aceeași atenție.

Carral, ascultînd ca un automat, se așeză și rămase nemișcat. Conversația întreruptă o clipă de acest incident, redeveni generală.

— D-na marchiză, zise Xavier după cîtva timp m-a însărcinat să-i aduc aminte de promisiunea care ne-a făcut-o : povestea lui Jonquille...

— Vă voi spune-o la desert, îl întrerupse marchiza, aruncînd o privire spre Carral.

Acesta nu se clinti. Mușchii feței sale păreau de bronz.

— Pe cuvîntul meu, doamnă ! strigă d. Alfred, asta înseamnă că-ți bați joc de răbdarea noastră !

— Dv. care povestiţi atît de bine ! interveni altul.

— Atît de picant ! spuse un al treilea.

Creola şovăi o cipă nu din milă ci din calcul. În timp ce ea şovăia, Carral se întoarse încet spre ea şi o privi în faţă.

Ea luă această privire drept o sfidare ; şi cum întreaga asistenţă o ruga, zise cu un zîmbet crud :

— Ascultaţi, deci, povestea lui Jonquille ; e de actualitate.

— Tăcere pentru numele lui Dumnezeu ! murmură Carral cu glasul înăbuşit.

— La San Domingo era un mulatru numit Jonquille. Era fiul unei negrese numită Pasiphae şi al unui servitor alb, numit La-fleur...

— Destul ! făcu Carral, într-un muget înăbuşit, ţi-l vînd ! Îl voi pierde ! Îl voi ucide dacă va trebui !

Marchiza îşi continuă povestea, care era adevărată, căci sub numele lui caraghios, acest Carral avusese o viaţă mizerabilă, dar mai înainte, răspunse la rugămintea mulatrului cu o privire semnificativă. Această privire făgăduia pacea. Între ei, pactul fusese din nou încheiat.

D-na de Rumbrye povesti. totuşi, în amănunţime viaţa lui Jonquille. Începuse şi era, deci, imposibil să se oprească. Numai că schim-

bă numele de împrumut sub care eroul era cunoscut în lumea pariziană, ca şi naţionalitatea-i înşelătoare.

Dar cum această schimbare ar fi putut diminua stăpînirea, ei asupra mulatrului, avu grijă să adauge, la sfîrşitul povestei :

— Cunoaşte-ţi cu toţii, pe acest ruşinos şi caraghios personaj. N-am să vă spun acum adevăratu-i nume. Capriciu sau scrupul, spuneţi-i cum vreţi. Poate, mai tîrziu mă voi arăta mai puţin discretă.

Odată scăpat de teama de a fi demascat, Carral îşi reluase superba-i impertinenţă.

Carral, auzind propria-i povese, spusă într-un mod comic și sîngeros în acelaşi timp, se înfioră de mai multe ori ; dar, ştiu totuşi să se stăpînească.

Mai mult, el fu primul care ceru să afle numele acestui neruşinat fecior de slugă şi de negresă, care avusese îndrăzneala să pozeze în gentilom.

Doar d. Alfred striga mai tare ca el.

— Pe cuvîntul meu de onoare ! Aş da cincizeci de lire pentru a şti numele acestui bădăran.

Dar marchiza fu neclintită, şi-şi făcu cu această ocazie renumele unei femei discrete. Ridicîndu-se de la masă, luă braţul lui Carral.

— Eşti un nebun încăpăţînat. Cred că-mi vei fi recunoscător că nu te-am pedepsit.

— Îţi mulţumesc stăpînă, răspunse Carral.

— Să ştii că eu nu iert decît o singură dată. Ştiu că eşti în măsură să mă asculţi ; ştiu că cunoşti mai multe din aceste stabilimente clandestine...

— Cunosc multe...

— Alege unul care să fie cît mai suspect.

— Voi alege pe cel mai rău famat.

— Şi mai ales nu uita intervenţia preliminară pe lîngă cei în drept.

— Nu voi uita nimic.

Marchiza ridică ochii ca din întîmplare.

Privirea-i căzu pe grupul format din Elena Xavier şi marchizul de Rumbrye.

— Vezi, strigă ea. S-ar spune că toţi trei sînt înţeleşi. Trebuie să ne grăbim, timpul trece...

— Totul va fi gata mîine.

Marchiza nu-şi putu stăpîni o mişcare de bucurie.

— Bine, spuse ea. Mă bizui pe tine şi te voi răsplăti în aceeaşi măsură în care te-aş fi pedepsit : cu largheţe !

După aceste cuvinte, se despărţiră.

În acest timp, de la începutul scenei, d. de Rumbrye, deşi părea ocupat cu Elena şi Xavier, nu-i slăbise, totuşi din ochi. Astfel cînd marchiza făcu lui Carral, o reverenţă la care el

răspunse cu un salut respectuos, d. de Rumbrye clătină capul, gîndind :

— E o taină între ăştia doi, sînt sigur. Voi veghea. La masă, am surprins o privire rugătoare, de-o parte, plină de ameninţări de cealaltă. A fost o zi de ruşine şi de nenorocire, aceea în care femeia asta a pătruns sub acoperişul meu !

V

.F.A.

În anul 1792 trăia în orașul Cap din San-Domingo, o tînără orfană de șaisprezece ani, numită Florence-Angèle des Vallées.

Era cea mai frumoasă și cea mai bogată din fetele coloniei. Averea ei era evaluată la zece milioane de livre.

Trecea drept o fată bine crescută și cu sufletul bun, dar la drept vorbind, era puțin cunoscută și numai zestrea o făcea să fie admirată.

Avea ca tutore pe un anume Duvivier, un bătrîn mărginit care înțelesese pe dos principiile educației preconizate de Jean-Jacques Rousseau.

Era tiran, ca toți acei care vorbesc prea mult de libertate. Gurile rele pretindeau că-și ținea copila ca pe o prizonieră. Dar nu era adevărat. Adevărul e că la vîrsta la care alte fete,

mai ales creole, cedau atracțiilor plăcerilor lumești, Florence-Angèle nu cunoștea lumea și nici nu dorea s-o cunoască ; viața ei se scurgea singuratică și liniștită în locuința tutorelui său.

Pe la începutul acelui an, d. Duvívier se despărți de omul său de încredere și îl înlocui cu un englez, care știu să-l cîștige, făcîndu-se că-i împărtășește părerile.

Erau pe vremea aceea mulți englezi în colonie, care se preocupau de negri, sub pretext de propagandă protestantă.

Noul funcționar era un personaj rece, calculat și știind să ascundă sub vorbe frumoase, sufletul său pervers și avid.

Se numea Gillie Brown.

Puțină vreme după intrarea sa în serviciul lui Duvívier caracterul Florencei se schimbă în rău.

Pînă atunci, fusese păzită de tinerețea și singurătatea ei, dar n-avea nici religie, nici morală. Cine să-i fi vorbit de aceste lucruri demodate ? Astfel schimbarea fu violentă ca o explozie ; deveni capricioasă, extravagantă și cheltuitoare. Disprețui sfaturile tutorelui său și cînd acesta, care iubea libertatea numai în teorie, vru să-și impună voința. Florènce Angèle deveni ipocrită și învăță să înșele.

Pentru ca o astfel de prefacere să se poată efectua într-un timp atît de scurt, trebuia ca

sufletul său să păstreze un germene rău, dar trebuia ca şi o influenţă exterioară să grăbească dezvoltarea acestei seminţe.

Brown, cu acea depravare pe care ştia s-o ascundă, se servi pentru a o perverti pe Florence, de însăşi biblioteca lui Duvívier.

Întocmai ca acei pescari sălbatici care otrăvesc peştii pentru, a-i prinde mai uşor, el otrăvi sufletul fetei, făcînd-o să interpreteze aşa cum îi convenea lui, operele marilor gînditori ai revoluţiei franceze. Gíllie Brown, demonstrase tinerei fete că raţiunea, natura şi libertatea îi porunceau să devină stăpîna averii sale, înainte de vîrsta legiuită, printr-o căsătorie secretă.

Aproape crezu că planul de a pune mîna pe averea familiei des Vallées, îi reuşise, căci, cu complicitatea unui predicator calvin, se căsători cu Florence.

Dar în vremea aceea, o surdă frămîntare se simţea printre negri. Coloniştii îşi manifestaseră de mai multe ori neliniştea.

Guvernămîntul din Cap, ceru ajutoare din patrie şi făcu apel la coloniile înconjurătoare. Guadelupa trimise un corp de infanterie sub comanda locotenentului Lefebvre.

Acest ofiţer de reală valoare reuşi să domine, pentru moment, situaţia.

Locotenentul Lefebvre adusese cu el un servitor negru, anume Neptun, pe care-l eliberase din sclavie, dar care din această pricină

îi era și mai devotat, urmîndu-l tot timpul și nedespărțindu-se de el nici pe cîmpul de bătălie.

Dar frămîntările continuau printre negri. Emisarii străini colindau locuințele negrilor, împărțind bani și rachiu și predicînd revolta.

Mai mulți dintre acești agenți fură arestații cu toții erau englezi.

Acest fapt făcu să se nască bănuieli în mintea lui Duvívier. Își urmări funcționarul și se convinse că acesta era un agent al Londrei.

Fără nici un proces, făcu să fie arestat și expulzat.

La auzul acestei vești, Florence-Angèle izbucni în strigăte de durere și mînie ; în mijlocul lacrimilor, mărturisi că Brown era soțul ei și că poartă în sîn fructul acestei iubiri ; se declară protestantă soția unui protestant și amenință că va părăsi locuința.

D. Duvívier se supără și, în mod public, renunță la tutela sa asupra Florencei, depunînd socotelile în fața tribunalului.

Frămîntările din insulă, acoperiră acest scandal.

Atunci începu pentru Florence o existență ciudată.

Bogată și îmbibată de principiile libertine ale profesorului său Brown, avu îndrăzneala ca la șaptesprezece ani să înfrunte opinia pu-

blică. Casa sa deveni locul de întîlnire al acelei lumi de aventurieri care mişună în colonii.

Englezul fu repede uitat ; propriile lui învăţături făcură ca amintirea să i se piardă. În inima Florencei nu rămase loc decît pentru o singură divinitate : egoismul !

Singurul sentiment uman pe care-l nutri cîndva fu pentru fiul ei Alfred, care se născu puţin timp după moartea tatălui său. Afară de acest fiu, ea nu mai iubi pe nimeni, niciodată.

Dar îi fu dat să fie iubită cu devotament de către un suflet nobil.

Generalul Leclerc, debarcase la San Domingo, în fruntea trupelor franceze. Prima lui grijă fu să-l ridice la gradul de căpitan pe locotentul Lefebvre, a cărui autoritate menţinuse siguranţa atîta vreme în oraşul Cap. Pentru a se arăta demn de această distincţie, noul căpitan îşi dublă zelul. De multe ori, însoţit numai de negrul Neptun pătrunse în imensele plantaţii care înconjurau oraşul Cap ; alte ori se aventura în munţi, pentru a cunoaşte poziţiile negrilor revoltaţi.

Aceştia erau bine organizaţi. Aveau forţe mari, iar felul lor de luptă era pe cît de crud, pe atît de periculos. De multe ori, căpitanul Lefebvre, prins în cursă, îşi datoră viaţa nu-

mai puterii şi prieteniei credinciosului său Neptun.

Acesta era un negru de vreo patruzeci de ani, puternic ca un Hercule. Faţa sa, cu trăsături regulate arăta inteligenţa, francheţa, devotamentul şi o neînfrînată voinţă. Oricare ar fi fost ordinele căpitanului Lefebvre, Neptun le executa cu o precizie de automat.

Căpitanul, deşi avea o încredere nemărginită în servitorul său, îi ascundea totuşi, un secret.

Spre nenorocirea sa, el o văzuse pe Florence. Se îndrăgostise de ea şi puţin timp după moartea lui Brown, îi ceru mîna. Turburările politice înăbuşiseră zgomotul afacerilor particulare. Dar chiar dacă cineva l-ar fi lămurit asupra viitoarei sale soţii, el tot n-ar fi crezut.

De obicei negrul îl însoţea peste tot, dar căpitanul exprimîndu-şi dorinţa să nu fie urmărit atunci cînd se ducea la d-na des Vallées, Neptun trebui să se supună, căci servitorul nu înţelegea să discute ordinele stăpînului său. Dacă acesta i-ar fi poruncit: «Ucide-mă !» probabil că atunci cu lacrimile în ochi, negrul ar fi executat comanda.

În tot oraşul Cap, căpitanul Lefebvre era poate singurul care credea în nevinovăţia Angèlei. Aceasta, măgulită de atenţia pe care i-o acorda acest strălucit ofiţer, punea frumuseţea ei ca un văl între ea şi adevăr.

Şi apoi căpitanul era uşor de înşelat. Ocupat prea mult de îndatoririle serviciului său, n-o vedea la Cap decît pe Florence, care, atunci cînd voia, ştia să păstreze aparenţele.

Se căsătoriră deci, la biserică, fără pompă şi fără zgomot.

Pentru un motiv, numai de ea cunoscut Florence ascunsese noului ei soţ prima ei căsătorie ca şi existenţa fiului ei.

Aşa că atunci cînd Florence fu pentru a doua oară mamă, căpitanul simţi o bucurie fără margini iar dragostea lui pentru ea deveni şi mai mare.

Dar Florence îşi aminti brusc de Alfred, care creştea departe de ea şi nu simţi decît indiferenţă pentru noul născut. În acelaşi timp simpatia trecătoare pe care o simţise pentru căpitanul Lefebvre se schimbă în aversiune.

Puţin înainte de naşterea copilului, războiul civil se dezlănţui şi peste tot, negrii revoltaţi începură să repurteze victorii.

Oraşul Cap era prada anarhiei. Administraţiile fură închise. Tot ce putu face căpitanul, fu să constate, prin martori la biserică, naşterea fiului său.

Actul fu redactat de preotul care-i unise şi de doi martori. Unul era un servitor al Florencei şi al doilea un mulatru numit Lafleun — fiul, zis Jonquille, pe care-l liberase pentru acest scop.

Căpitanul luă actul, iar copilul fu dat la doică, afară din oraş, într-o plantaţie neutră administrată de negri.

După cîteva zile, căpitanul care era plecat într-o expediţie, primi printr-un trimis, o scrisoare din partea soţiei sale.

Iată-i conţinutul :

Domnule,

Am crezut că te iubeam, dar m-am înşelat. E o nenorocire. Nu ne vom mai vedea.

Am uitat să-ţi spun că am un fiu, născut din prima mea căsătorie, despre care n-am socotit necesar să-ţi vorbesc ; un fiu pe care-l iubesc, pentru că e fiul singurului om pentru care am simţit dragoste. Iau cu mine acest copil şi ţi-l las pe al d-tale.

Cu toate că legile vechii lumi se duc, păstrez actul nostru de căsătorie. Poate că-i va servi vreodată fiului meu. Fiul d-tale n-are nevoie decît de d-ta.

Nu încerca să mă urmăreşti. Vreau despărţirea şi voinţa mea e irevocabilă. Rămîi cu bine

FLORENCE ANGELE

Căpitanul se crezu jucăria unui vis urît. Citi de cîteva ori scrisoarea şi i se păru că înnebuneşte. Pînă atunci, sufletul lui cinstit era plin de stimă şi de dragoste pentru soţia lui.

Mînios, vru să lase totul şi s-o ajungă pe Florence pentru a o pedepsi. Apoi dispreţul urmă mîniei, iar dispreţului, disperarea.

Viaţa sa era zdrobită ; pusese în această căsătorie toate speranţele de fericire.

Vru să se omoare, şi numai gîndul la fiul său îl reţinu în viaţă.

Cîteva zile după aceste întîmplări, pe cînd era cantonat pe malurile unui rîu, fu atacat de trupele de trei ori superioare ale lui Toussaint.

După obiceiul său, căpitanul luptă ca un leu ; dar în clipa cînd se repezea pentru a da ultima lovitură, negrilor pe jumătate învinşi, fu lovit de un glonte în piept şi căzu în braţele credinciosului său Neptun, recomandîndu-i pe fiul său orfan şi sărac.

Florence-Angele Lefebvre des Vallées, îşi aranjase numele, îşi strînse bijuteriile şi banii, apoi plecă la Londra, unde avu bucuria să vadă într-un ziar francez că moartea o scăpase şi de al doilea soţ.

Dar după o vreme oarecare, primi o altă veste care o bucură şi mai puţin : negrii răsculaţi triumfaseră în San-Domingo, iar francezii fuseseră expulzaţi.

Bogata Florence era ruinată.

Dar era destul de isteaţă, încît continuă să trăiască pe picior mare, cu restul averii sale,

pînă cînd deveni Lady Cox de Coxton-Hall, căsătorindu-se pentru a treia oară.

Lordul John Cox ar fi dat bucuros toate cele douăzeci de castele ale sale pentru un zîmbet al soției sale, pentru care simțea o dragoste atît de mare că-și redusese porția la trei sticle de porto pentru o masă.

Postul acesta, sau poate norocul pe care frumoasa creolă îl purta soților săi, fu cauza pentru care senioria Sa, lordul Cox, muri în primăvara vieții.

Florence rămase văduvă pentru a treia oară. Deși nu-și regreta soțul, plînse cu lacrimi multe la moartea lui, căci după legea engleză, moștenirea și titlul reveniră unui văr îndepărtat al lordului.

Acestea se petreceau prin anul 1806. Florence trecuse de treizeci de ani, dar era aceeași ființă încîntătoare. O mulțime de pretendenți se înghesuiau în jurul ei, cerîndu-i mîna.

Dar Florence era neînduplecată. Își avea planul ei.

De cîtva timp, se stabilise la Londra un emigrant francez care-l slujise pe Ludovic al VIII la Milan și în Rusia. Acest gentilom, cu toate pierderile pe care le suferise în timpul revoluției, era încă în posesia unei frumoase averi.

Se numea marchizul de Rumbrye, era văduv și avea o fiică de șapte ani. Tînărul Alfred împlinise patrusprezece, așa că Florence gîndea

că d-ra de Rumbrye ar fi pentru el o partidă foarte bună.

La început, totul părea că merge bine. Marchizul de Rumbrye, văduv și plîngîndu-și încă o virtuoasă soție, crezu că o poate înlocui cu frumoasa văduvă.

Îi ceru mîna și fu acceptat. După a patra căsătorie, purtarea creolei fu ireproșabilă, jucă cu talent rolul unei bune mame de familie și voi să se însărcineze cu educația Elenei.

Dar în curînd un nor umbri această fericire.

Încet, încet, ajunseră la urechile d-lui Rumbrye zvonuri despre trecutul soției sale. Pe de altă parte, San-Domingo nu era la capătul pămîntului și erau pe atunci la Londra mulți foști coloniști refugiați, care cunoșteau pe de rost cronica scandaloasă din Cap.

D. de Rumbrye, om cu adevărat mîndru, își înfrînă supărarea și nu voi să arate nimic. Se depărtă însă de soția sa, iar Florence constată că o severitate politicoasă, înlocuise sentimentele drăgăstoase din primele zile ale căsătoriei. Observă, de asemenea că o barieră fusese ridicată între ea și d-ra de Rumbrye.

Toate încercările de a recîștiga terenul pierdut fură de prisos.

D. de Rumbrye rămase politicos, dar rece.

După căderea lui Napolen, emigranții se înapoiară la Paris. Odată cu ei, veni și Carral,

care sub noua-i personalitate, își luase un jug mai greu decît cel pe care-l lepădase.

Florence declarase război cuiva ; îi trebuia deci un rob.

Spuse un cuvînt numai și Carral își simți jugul mai greu ca niciodată, dar după cum am văzut, Jonquille plecă capul și ascultă.

VI

ISPITA

Să revenim în salonul d-nei de Rumbrye.

În clipa în care aceasta se despărți de Carral, marchizul oferi brațul Elenei și ambii își luară rămas bun de la Xavier.

Acesta rămase singur, gîndindu-se că partea lui de bucurie se terminase pentru noaptea aceea.

Așezat în colțul cel mai întunecos al salonului, privea distrat strălucitorul vîrtej care-i trecea prin față.

Lucru curios, imediat ce nu mai era electrizat de sunetul unui glas prieten, Xavier cădea pradă unor gînduri triste. Se compara cu ceilalți tineri de vîrsta lui și această comparație îl făcea nenorocit.

Ceilalți aveau o familie, un tată cu care se puteau mîndri, o mamă, mai ales o mamă, căreia să-i spună durerile și bucuriile.

El era singur în lumea asta, în care, nimeni nu-i datora nici un sprijin, nici un ajutor.

Dar mai ales era întristat din cauza Elenei. Invidia pe cei care aveau un neam și avere, să i le poată oferi. Și dintre toți, cel mai invidiat era sărmanul Alfred Lefebvre des Vallées, care în realitate nici nu merita osteneala asta. Dar lipsa de experiență a lui Xavier arăta drept avantaje importante luxul pueril și eleganța de prost gust a fiului creolei. N-avea decît douăzeci și doi de ani.

În timp ce aceste gînduri triste îl chinuiau pe Xavier, tînărul Alfred trecu pe lîngă el brațul unui mic centaur angloman, a cărui cravată era lăsată de șase degete.

— Ai avut noroc noaptea asta, scumpule, spunea micul centuar.

— Crede-mă dacă vrei, Santenac, răspunse Alfred, n-am cîștigat decît cinci sute de ludovici !

— Zece mii de franci ? gîndi Xavier, stupefiat.

— E un nimic ! răspunse anglomanul.

Și cum nu găsea cuvîntul potrivit, își sfîrși fraza printr-un barbarism de origină britanic.

— Pe cuvîntul meu ! strigă Albert, n-am auzit niciodată în Anglia pronunțîndu-se acest cuvînt.

— Este posibil, răspunse centaurul cu îndrăzneală. Cuvîntul e irlandez...

— Aşa da ! Dar, fiindcă veni vorba, îl ştii pe Imbert de Presme ?

— Da.

— Crede-mă, dacă vrei, dar a cîştigat zece mii de lire lordului Sydney Sturm.

— E o lovitură drăguţă ! comentă Santenac, depărtîndu-se împreună cu Alfred.

— Zece mii de lire, şopti Xavier ; două sute cinci zeci de mii de franci !

— Visezi că eşti milionar, prietene ? zise lîngă el vocea lui Carral.

Xavier aproape că roşi.

— Ce nebunie, bîlbîi el.

Apoi revenindu-şi, adăugă :

— Şi frumoasa ta de aseară ? Ce-i cu ea ?

Fruntea lui Carral se încreţi deodată.

— Scumpule, spuse el cu vocea seacă, îmi vei face un serviciu dacă nu-mi vei pomeni de ea niciodată. Hai să ne plimbăm.

Xavier se ridică şi luă braţul mulatrului.

Traversară, în tăcere, mai multe saloane, Xavier era preocupat. Carral voia să vorbească despre ceea ce-l interesa, dar nu ştia cum să înceapă. În sfîrşit, obsedat de o idee fixă, repetă fără să-şi dea seama :

— Două sute cinci zeci de mii de franci !

— Cum ? făcu Carral, mirat.

— N-am jucat niciodată şi nici n-am cunoscut jucători, zise Xavier. E adevărat că se

poate cîştiga la joc două sute cinci zeci de mii de franci într-o noapte ?

Ochiul mulatrului avu o clipire sinistră.

— În zece minute, scumpule, răspunse el.

— Două sute cinci zeci de mii de franci ?

— Dublu... triplu... oricît vrei !

— Adevărat ? Te poţi aşeza sărac la o masă şi să te ridici...

— De trei sau de patru ori milionar. Asta se vede în fiecare zi.

Xavier recăzu în visare.

Carral îi aruncă o privire în care se citea şi mirare şi regret.

— Sărmanul băiat ! Îl paşte nenorocul ! gîndi el. Aş vrea să fiu tot atît de sigur că mă voi răzbuna pe această femeie ticăloasă pe cît sînt de sigur că-l voi înpinge în prăpastie... Face el singur jumătate de drum !

Ca şi cînd Xavier ar fi vrut să confirme aceste gînduri, ridică capul şi-l trase pe Carral spre uşa salonului.

— Hai să jucăm ! zise el cu grabă copilărească.

— Să jucăm ! repetă Carral cu aerul sever al unui mentor, ţi-ai pierdut capul, scumpule ?

— Dar de ce ? Nu-i liber fiecare să joace ?

— Ba da. Fiecare e liber, dar...

— Dar ce ?

— În locul tău n-aş juca... aici, zise rece Carral subliniind ultimul cuvînt.

Şi cum Xavier îl privea întrebător. mulatrul adăugă :

— Scumpule, eşti naiv ca o fecioară. N-ai auzit niciodată tunînd şi fulgerînd contra jucătorilor ?

— Ba da. Dar...

— Ştiu, ce vrei să spui. Santenac joacă, lord Sturm joacă, Comandorul de Keramblas la fel, Saint-Didier, idem ; dar vicontele de Santenac aşteaptă o moştenire enormă, Lord Sturm e englez, dacă n-ar juca şi-ar dezminţi naţia. Comandorul îşi mănîncă moşiile. E dreptul lui. Cît despre noi, despre tine mai ales, e cu totul altceva... Ce dracu ! Trebuie să pun punctul pe i ? Cînd n-ai altă avere decît o bună reputaţie, trebuie să ştii s-o păstrezi, altfel...

— Înţeleg. Oamenii care-s primiţi din condescendenţă n-au decît puţine drepturi printre voi... Nu voi mai veni la palatul Rumbrye.

— Te înşeli, scumpule, vei reveni ; vei trece peste multe lucruri pentru a dansa cu... Bine, bine, nu te încrunta. Tac. Cît despre joc...

— Nu mai vreau să joc.

— Ah ! făcu Carral puţin dezamăgit. Voiam să-ţi propun un expedient.

Xavier nu răspunse. Fantezia lui trecătoare îl părăsise. Dar în clipa aceea, ca şi cum întîmplarea şi-ar fi luat însărcinarea s-o învie, Alfred se îndreptă spre cei doi prieteni la braţul Comandorului de Keramblas.

Pentru a douăzecea oară, povestea marea întîmplare a serii.

— Crede-mă dacă vrei, Keramblas, dar știi, Imbert de Presme a cîștigat zece mii de lire lordului Sturm !

— Ce expedient voiai să-mi propui. Carral ? întrebă Xavier, făcînd pe indiferentul.

— Și eu sînt jucător, spuse mulatrul pe șoptite, trăgîndu-l într-un colț. Din cauza asta nu vreau să devii jucător, căci este o pasiune teribilă ! Dar vei juca o dată, o singură dată, pentru că atunci cînd joci prima dată, cîștigi întotdeauna. Nu trebuie să joci într-un salon. Asta te-ar pierde. Nici într-un local public. S-ar putea să fii văzut și s-ar cleveti. Dar cunosc un mic cerc clandestin...

— Un tripou ! făcu Xavier cu dezgust.

— Ce importanță are cuvîntul ? Vin acolo multe personaje de vază, dar se păstrează discreție. Asta-i principalul.

Xavier șovăia, dar vocea depărtată a lui Alfred se auzi din nou.

— ...Zece mii de lire.

— Vom merge mîine, zise Xavier.

— Vom merge împreună, răspunse Carral, ascunzîndu-și un zîmbet de triumf.

Saloanele începură să se golească. Xavier și Carral se pregăteau de plecare. În cipa în care părăseau palatul, d. de Rumbrye, care se afla

din întîmplare în drumul lor, dădu mîna cu Xavier, zicîndu-i :

— Plecăm mîine la țară, să ne bucurăm de ultimele zile de toamnă. Sper, prietene, că vei veni cu noi.

Această invitație întîmplătoare trebuia să joace un mare rol în viața lui Xavier.

VII

STRADA SERVANDONI

Cînd cei doi prieteni se treziră, a doua zi, era trecut de amiază. Carral sări din pat şi-şi începu toaleta.

Xavier fu mai încet ; dormise cîteva ore un somn greu şi agitat ; de mai multe ori visele îl duseră înapoi la palatul Rumbrye. Dar între el şi Elena se găsea mereu figura tîmpă a lui Alfred, care deschidea într-una gura pentru a lăsa să scape aceste cuvinte :

— Zece mii de lire sterline !

Totuşi în timp ce se îmbrăca, şovăia încă. Gîndul că va merge într-un tripou îl umplea de dezgust.

— Nu mă voi duce decît o singură dată ! îşi spunea el. Trebuie să cunosc totul !

Cînd Xavier intră în camera lui Carral, acesta era în faţa biroului său şi scria.

— Termin imediat, zise el cu grabă, ca şi cînd s-ar fi temut ca Xavier să nu-i citească peste umăr.

Terminîndu-şi scrisoarea, puse adresa, deschise fereastra şi făcu semn unui comisionar care stătea la colţul străzii.

Cerşetorul negru era la locul lui, în picioare, sprijinit în lungul său baston. La zgomotul pe care-l făcu fereastra deschizîndu-se, el ridică privirea, dar văzîndu-l pe Carral se întoarse cu indiferenţă.

— Du biletul acesta la adresă, zise mulatrul comisionarului care venise sub fereastră.

Acesta prinse scrisoarea, dar în loc să plece, se aşeză pe treapta uşii şi începu să silabisească adresa.

— Dom-nu-lui...

— Taci ! strigă mulatrul.

Cerşetorul, interesat, ascultă cu atenţie.

— ...Co-mi-sar...

Prin fereastra alăturată se vedea Xavier, care în faţa oglinzii îşi completa toaleta.

— Taci, îţi spun ! strigă Carral. Vei citi adresa pe drum.

Dar comisionarul, cufundat în lucru, nu-l auzii.

— de... po-li-ţie... al car-tie-ru-lui, urmă el.

— Mizerabile ! izbucni Carral.

— ...Saint-Sul-pice... sfîrşi liniştit comisionarul, ridicîndu-se. Este vreun răspuns ?

— Nu, răspunse mulatrul. Du-te.

— Domnului comisar de poliţie al cartierului Saint-Sulpice, mormăi cerşetorul negru care auzise totul. Ce însemnează asta ? Şi părea că se teme ca d. Xavier să nu audă ! Voi veghea !

— Ei bine, spuse uşurat Carral, după plecarea comisionarului, mergem să ne încercăm norocul ?

— Nu astăzi, răspunse Xavier.

— Dai înapoi, scumpule ! Asta nu-i bine !

— Nu ştiu... nu mă pot hotărî. De altfel sîntem pe întîi şi n-am bani.

— Nu face nimic. Te împrumut eu.

Cum spunea aceste cuvinte piciorul lui Carral lovi un pacheţel care zăcea pe jos.

— Ia te uită ! Zîna binevoitoare care te protejează a trecut noaptea asta pe aici. Nu-i nevoie să te mai împrumut.

Xavier desfăcu pachetul care conţinea ca de obicei douăzeci şi cinci de ludovici.

— Pare-se că destinul a hotărît astfel ! Hai să mergem !

Carral nu-şi putu reţine o mişcare de bucurie.

În clipa în care ieşeau, cerşetorul, după obiceiul său, întinse mîna spre Xavier, care, preo-

cupat, nu-l băgă în seamă şi-l întrebă pe Carral :

— Unde mergem ?

— În strada Servandoni, în spatele bisericii Saint-Sulpice.

Cerşetorul îşi plecase capul cu tristeţe.

— E pentru prima oară că mă refuză ! murmură el. Omul acesta îi va perverti sufletul... dar mă gîndesc : în spatele bisericii Saint-Sulpice... şi scrisoarea era pentru comisarul cartierului Saint-Sulpice ! Nu înţeleg, dar mi-e frică !

Fără să mai stea mult la gînduri, porni pe urmele celor doi tineri.

Îi urmări din depărtare, pînă în strada Servandoni, unde cei doi prieteni intrară într-o casă cu trei caturi ce părea nelocuită, apoi se postă ceva mai departe, supraveghind intrarea.

Nici un zgomot nu se auzea din interiorul casei. Totuşi, din cînd în cînd, unii trecători dpuă ce se uitau cu atenţie în toate părţile, pătrundeau repede înăuntru.

Cerşetorul negru nu cunoştea decît în mod imperfect civilizaţia franceză, dar tocmai din cauza asta era bănuitor.

— Ce se întîmplă, oare, în casa asta ? se întreba negrul.

După vreo jumătate de oră, Carral se arătă în uşă. La vederea cerşetorului, făcu un gest de necaz şi păru să şovăie.

Dar se stăpîni, păşi hotărît pragul şi coborî strada cu paşi grăbiţi.

Negrul se mişca neliniştit pe piatra pe care sta.

Dar deodată îl fulgeră o idee.

Oamenii care ieşeau, unii prea trişti, alţii prea veseli, banii care răsunau în buzunarele celor veseli, cîteva cuvinte scăpate de cerşetorii de la Saint-Sulpice, aspectul casei, totul avea o explicaţie : se găsea în faţa unui tripou.

Dar de ce fugise Carral ? Pentru ce misterioasa scrisoare adresată poliţiei ?

Cerşetorul trecu strada.

— Un sărman ca mine, murmură el, nu-şi poate permite să dea sfaturi, dar totuşi trebuie să văd copilul. Trebuie !

În momentul cînd se pregătea să treacă pragul, trei oameni îmbrăcaţi în negru se opriră în faţa uşii. Negrul le făcu loc să treacă. Dar ei se opriră în prag părînd că aşteaptă pe cineva. Atunci un grup de gardieni publici apăru în colţul străzii.

Ca şi cînd ar fi aşteptat acest semnal, unul din cei trei oameni, scoase o eşarfă albă şi se încinse peste haină.

— Să ne urcăm !

Cerşetorul îşi lovi fruntea.

— Pricep ! spuse el cu nelinişte. Ar fi trebuit să ghicesc mai curînd ! Scrisoarea ! Celă-

lalt l-a adus aici, apoi a fugit lăsîndu-l prins în cursă... și eu nu-l mai pot salva.

Iată ce se întîmplase în casă.

Cînd Xavier și Carral ajunseră la primul cat, un valet le ieși în întîmpinare, întrebîndu-i ce doresc.

Recunoscîndu-l imediat pe Carral, îi introduse într-un salon puternic luminat, unde o mulțime de oameni erau strînși în jurul unei mese. În centrul acestei mese, un om cu o figură tristă de funcționar nenorocit, distribuia cărți pentru jocul numit «trente et quarante».

Patronul le ieși în întîmpinare, salutîndu-i.

— Domnul e prietenul meu, zise Carral.

— Sînt încîntat să-i fac cunoștința, răspunse patronul zîmbind. Sînt la ordinele dv. Avem în sala asta «trente et quarante», în sala de alături «ecartéul,» mai încolo «bouillotta...» la catul al doilea ruleta, «whistul» și «brelanul». Iar la al treilea...

— Ajunge, Moutet, întrerupse Carral, n-am venit ca să ne înțepenim la bufet.

— Domnii au libertatea completă ! Domnii sînt aici la ei acasă !

Le întoarse spatele mormăind :

— Mi-e totuna dacă-și lasă banii la primul, la al doilea sau la al treilea cat.

În timpul acestei convorbiri, Xavier nu se simțea la locul lui. Privirea lui făcu înconju-

rul mesei și nu găsi nici o figură mai cumsecade. Toți aveau un aer de familie : o aviditate respingătoare.

— Scumpule, îi spuse Carral, n-am venit aici numai ca să privim. Ce joc cunoști ?

— Nici unul.

— Atunci să ne încercăm norocul la ruletă.

Se urcară la catul al doilea, unde era ruleta.

După ce privi vreo zece minute, Xavier scoase doi ludovici și întrebă :

— Unde trebuie să-i pun ?

— Ia-te după inspirație, răspunse Carral rîzînd.

Xavier aruncă banii pe masă, unde căzură pe numărul 23.

— Nimic nu mai cade ! răsună vocea monotonă a crupierului.

Ruleta începu să se învîrtească nebunește. Bancherul aruncă bila, care după ce se învîrti, se opri într-o căsuță.

— Numărul douăzeci și trei, roșu ! anunță crupierul.

— Cîștigat ! strigă Carral. Ai jucat ca un nebun. Dar nu-i nimic. Cîștigi, asta-i principalul.

Bancherul aruncă de două ori treizeci și șase de ludovici peste miza lui Xavier. Acesta nu pricepu nimic din joc, dar fu cuprins de acel

diavol care tronează deasupra mesei verzi și începu să joace miză după miză.

Cînd Carral îl văzu astfel ocupat, plecă încetișor fără ca Xavier să bage de seamă.

Încurajat de lipsa lui de experiență încerca șansele cele mai nebunești și cîștiga mereu. După o oră avea în fața lui un munte de aur și de bilete de bancă.

Ceilalți jucători îl priveau cu invidie.

El își pierduse capul. Fața-i era stacojie. Pe măsură ce comoara i se mărea, un delir îi împăienjenea mintea.

— Joc totul dintr-o dată ! strigă el împingînd grămada de aur pe un număr.

Erau cel puțin treizeci de mii de franci.

Surprins, crupierul îl privi întrebător pe Moutet. Acesta înuviință cu un semn din cap. Ceilalți jucători își retraseră mizele și ruleta se puse în mișcare.

Dar în clipa aceea un strigăt scăpă de pe buzele lui Moutet. Întorcînd privirea spre ușă, zări în prag pe omul cu eșarfa albă.

— Comisarul ! strigă el. Sînt ruinat !

Ceilalți jucători încercară să se strecoare spre ușă, dar comisarul le tăie drumul.

Xavier, urmărind bila, nu auzea nimic.

În clipa de tăcere care urmă, ruleta se opri iar bila căzu într-o căsuță.

— Am cîştigat ! Am cîştigat ! strigă Xavier.

Apoi văzînd că bancherul rămase nemişcat, adăugă :

— Ei bine ! Ce mai aştepţi ? Plăteşte !

Aceste cuvinte agravau flagrantul delict. Cei de faţă plecară capetele, iar comisarul înaintă.

VIII

PRINS ÎN CURSĂ

Domnilor, spuse comisarul, vă sfătuiesc să fiţi prudenţi. Mi-am făcut datoria la primul cat. Cea mai mică rezistenţă va face situaţia dv. şi mai periculoasă.

Xavier se întoarse, stupefiat de acest discurs din care nu înţelegea nimic, pentru că nu ştia că legea ar fi putut avea ceva contra purtării lui.

— De ce nu mi se plăteşte ? întrebă el pentru a doua oară.

— Mizele confiscate sînt proprietatea fiscului. Nu puneţi mîna, domnule ! strigă poruncitor comisarul.

— Dar asta îmi aparţine !

— Tăcere ! ziseră cîteva voci în jurul său.

— Domnilor, reluă comisarul, veţi avea bunătatea să-mi daţi numele dv., precum şi adre-

sa, pentru ca procurorul regelui să vă poată convoca.

— Procurorul regelui ! repetă Xavier ; dar de ce ?

— Tăcere ! strigă din nou asistența, care avea motive serioase a se arăta supusă.

D. Moutet, stăpînul stabilimentului își scrise primul numele și adresa în carnetul comisarului. Apoi veni rîndul celorlalți jucători, care înscriseseră cu toții nume și adrese false.

Atunci Xavier observă lipsa lui Carral.

— Cu atît mai bine, se gîndi el ; a reușit să scape !

— Acum, d-ta domnule, i se adresă comisarul.

Xavier își scrisese numele. Dar cum era singurul care fusese sincer,era normal ca reprezentantul legii să-l bănuiască.

— Xavier ! mormăi el ; nu se numește cineva Xavier ! Nu mai ai și un alt nume afară de Xavier ?

Zicînd acestea, îi aruncă o privire ironică.

— Domnule, îi răspunse scurt Xavier, nu știu ce poate rezulta pentru mine din toate acestea. M-am supus exigențelor d-tale pentru că eșarfa pe care o porți îmi indica funcția d-tale. Dar această eșarfă nu-ți dă dreptul să fii nepoliticos ! Am făcut ce ai cerut fii deci bun și lasă-mă să trec.

— Vorbești cam de sus, tinere ! Faci rău, foarte rău ! Te găsesc aici, într-un tripou rău-

famat, singur lîngă ruletă, singura miză de pe masă e a d-tale, după propria-ţi mărturisire ! Cazul e grav şi pentru a scăpa de urmări, îmi dai un nume...

— Numele meu, domnule.

— Posibil, dar mă îndoiesc şi uzînd de drepturile mele te poftesc să mă urmezi la procurorul regal.

Xavier pălise la numele procurorului regal. Împreună cu comisarul, coborî scara şi se sui într-o trăsură, care luă drumul procurorului.

Cerşetorul negru, care spera să-l vadă ieşind, aşa cum ieşiseră şi ceilalţi jucători, fu surprins.

— Arestat ! strigă el şi începu să fugă în urma trăsurii.

Ajuns la procuror, Xavier, împreună cu comisarul fu introdus în cabinetul unui substitut. Comisarul îşi făcu raportul şi ieşi.

În 1817, cînd monopolul jocurilor de noroc aparţinea statului, casele neautorizate erau şi mai rău privite ca în zilele noastre. Era deci o notă rea să apari în faţa unui magistrat cu circumstanţa agravantă de a fi fost arestat într-un tripou.

Raportul comisarului îl mai acuza pe Xavier de a-şi fi ascuns adevăratul nume şi făcea menţiune de suma enormă care forma miza lui.

Substitutul îşi lăsă lucrul pentru a arunca tînărului o privire severă şi tristă. Şi el era tată !

— Domnule, spus el, te numeşti Xavier ?
— Da, domnule.
— Numai Xavier ?
— Numai.
— Ce profesiune ai ?
— N-am nici una, bîlbîi tînărul care abia atunci observă prăpastia în care cădea.
— N-ai nici o meserie ! repetă magistratul ; din ce trăieşti atunci ?
Xavier simţi cum îl părăseşte curajul.
— Domnule, făcu el efortul să pronunţe, nu se adresează astfel de întrebări decît criminalilor.
— Acesta-i răspunsul d-tale ? întrebă rece procurorul.
— În numele cerului, domnule, nu-mi cere altul ! strigă Xavier. Sînt lucruri care spuse par poveşti, dar care există cu toate astea...
— Justiţia poate controla totul, domnule.
— Poate ea ceea ce n-am putut eu singur ? Nu îndrăznesc să vă spun adevărul.
Substitutul se uită la ceas.
— Nu am prea multă vreme şi îţi vorbesc în interesul d-tale. Eşti tînăr.
— Ascultaţi-mă, deci ! strigă Xavier ; şi să dea Domnul să fiu crezut !
Povesti pe scurt modul în care-i parveneau ratele pensiunii sale, în fiecare lună. Un zîmbet neîncrezător trecu pe buzele magistratului pe măsură ce asculta această poveste.

— Nu-i tocmai imposibil, dar totuşi...
— E adevărul, v-o jur !
— Poate cineva să confirme acest fapt ?
— Nu am vorbit despre asta decît cu unul din prietenii mei.
— Care se numeşte ?
— Juan de Carral.
— E un nume străin. Ce profesiune are ?

Xavier şovăi o clipă.

— Nu ştiu, domnule, reluă el. Nu l-am întrebat niciodată.

— Ah ! făcu magistratul. Un singur om se bucură de încrederea d-tale şi pe acest om nu-l cunoşti destul pentru a şti... E cam greu de crezut, domnule.

Împinse scaunul şi se ridică.

— Domnule, spuse el cu răceală, dar fără răutate, tot ceea ce mi-ai spus poate fi adevărat, totuşi nu te cred.

— Domnule !

— Tăcere ! Primeşti cinci sute de franci în fiecare lună, sau cel puţin aşa pretinzi. Suma nu este fără importanţă, dar cu cinci sute de franci, domnule, nu poţi risca dintr-o dată treizeci sau patruzeci de mii de franci pe masa ruletei... Ori contravenţia care ai comis-o îmi impune datoria să fac lumină în jurul dumitale şi mă văd deci nevoit să menţin arestarea d-tale în mod provizoriu.

În clipa aceea, uşa cabinetului se deschise uşor, iar faţa negrului, înecată în părul şi bar-

ba-i ca de zăpadă, apăru. Nici Xavier, nici substitutul nu băgară de seamă.

Tînărul plecase capul. Ultima lovitură îl copleșea.

— Domnule, zise el,vă cer îndurare ! E pentru prima oară...

— Întotdeauna e pentru prima oară, îl întrerupse magistratul. Vei fi în curînd interogat cu toate formele.

— Dar pînă cînd mă veți ține închis ?

— Pînă cînd justiția va cunoaște mijloacele d-tale de trai, sau pînă cînd o persoană onorabilă va garanta pentru d-ta.

Numele marchizului de Rumbrye apăru pe buzele lui Xavier ; dar îi fu rușine și nu vru să se preteze la mila unui om, care mai presus de el ca poziție socială, îl tratase pînă atunci ca pe un egal. Era tatăl Elenei.

De altfel nici n-ar fi avut timpul să pronunțe acest nume.

Abia închise gura substitutul, că cerșetorul negru deschise ușa tare și se așeză în fața lui.

— Cine te-a lăsat să intri ? Cine ești ? Ce vrei ? întrebă magistratul mirat și supărat.

Negrul răspunse în ordine la întrebări.

— Picioarele mele goale nu fac zgomot ; oamenii nu m-au văzut ; sînt cerșetorul negru ; vreau să-l salvez pe acest copil.

Xavier întoarse spre el o față pe care se putea citi mirarea și îndoiala.

— Am auzit totul, reluă negrul. Ați întrebat care-i sînt mijloacele de trai ; vi le voi spune. Vreți ca un om onorabil să garanteze pentru el ; iată-mă !

Zicînd acestea își înălță umerii și încrucișă brațele pe piept. Era pe fața lui cinstită o mîndrie demnă și plină de modestie.

Substitutul, care la început zîmbise, îl privi și își reluă seriozitatea.

— Iartă-mă, spuse el așezîndu-se, vorbește, te ascult.

IX

BUN STĂPÎN AL MEU

Cerşetorul negru se reculese o clipă şi spuse :

— Copilul nu v-a înşelat, primeşte în fiecare lună douăzeci şi cinci de ludovici. Eu îi arunc pe balcon.

— D-ta ! strigă Xavier ; d-ta îi cunoşti deci pe părinţii mei ?

— Vom vorbi despre asta cînd vom fi singuri spuse negrul, a cărui voce luă un ton dulce şi mîngîios.

Apoi se adresă magistratului :

— Eu îi dau aceşti bani în fiecare lună.

— Dintr-a cui parte ?

— Dintr-a mea.

Substitutul făcu un gest de îndoială. Negrul continuă să-l privească în faţă.

— Dintr-a mea, repetă el. Întind mîna de multă vreme Sînt cunoscut. Nimeni nu trece prin faţa mea fără să-şi deschidă punga. Chiar

acest copil mi-a dat de foarte multe ori, căci are un suflet generos... Dacă aş vrea, aş putea să-i dau de două ori atît.

— Dar pentru ce-i dai ?

— Pentru ce ? strigă negrul. Îi dau asta, aşa, cum i-aş da totul. Pentru el, numai pentru el am întins mîna trecătorilor... pentru el m-am făcut cerşetor !

Xavier era mai palid ca un mort. Asculta gîfîind, fiecare cuvînt care ieşea din gura negrului. Un gînd chinuitor îl urmărea.

Substitutul era aproape emoţionat. Faţa sa, care voia să rămînă severă, exprima o curiozitate.

— Te cred, bunul meu om, zise el. E o poveste ciudată, dar pentru un devotament atît de rar şi de complet, ar fi trebuit un motiv puternic...

— Dacă ar fi trebuit să fac ceva mult mai mult, nu m-aş fi dat înapoi, răspunse negrul cu simplicitate.

— Îl iubeşti mult pe acest tînăr ?

Cerşetorul aruncă asupra lui Xavier o privire de nespusă dragoste.

— Da, îl iubesc ! spuse el cu pasiune : şi cum nu l-aş iubi ?

Se opri şi păru că şovăie.

Magistratul impresionat, asculta atent.

Xavier plecă ochii ca şi cum cuvîntul pe care trebuia să-l audă ar fi însemnat pentru el totul pe lume.

— Numai pe el îl iubesc pe lumea asta reluă negrul ; îl iubesc atît, încît am vrut să-i ascund o binefacere al cărei izvor l-ar face să roşească : îl iubesc atît, încît nu l-am strigat niciodată : fiul meu, eu care-i sînt tată !

— Tatăl său, repetă magistratul cu bunăvoinţă.

Xavier căzu fără putere pe un scaun şi-şi acoperi faţa cu mîinile.

— Un negru ! Un cerşetor ! Tatăl meu ! murmură el. Oh ! Elena ! Elena !

Substitutul îl privi indignat, căci rari sînt acei care judecă imparţial pe ceilalţi.

Dar cerşetorul îl scuză pe Xavier, zicînd cu blîndeţe.

— Nu-l învinuiţi. E tînăr, e mîndru.Nu i-aş fi spus toate astea fără să fie nevoie... Dar e bun... mă va iubi !...

— Ţi-o doresc, răspunse magistratul.

Apoi i se adresă lui Xavier :

— Domnule, eşti liber. Îţi poţi urma tatăl.

Tînărul rămase ca zdrobit sub greutatea acestor cuvinte. Ochii i se împăienjeniseră : o văzu trecînd pe d-ra de Rumbrye în rochia-i albă din ajun : ea îi arăta cu degetul acest bătrîn care cerşea la uşa unei biserici şi care era tatăl său ! Nu mai era o piedică ceea ce-l despărţea de Elena, ci o prăpastie de netrecut !

Se îndreptă clătinîndu-se spre uşă ; dar înainte de a trece pragul se opri, întinse mîinile şi se aruncă în braţele bătrînului

— Tată ! murmură el plîngînd, sărmanul meu tată !

— Mulţumesc... mulţumesc... şopti bătrînul.

Şi cu ochii sclipind de o mîndrie nespusă, aruncă substitutului, care se căznea să-şi oprească o lacrimă, aceste cuvinte :

— Vedeţi bine că are un suflet generos !

O jumătate de oră mai tîrziu, Xavier şi cerşetorul intrară în sărmana mansardă în care locuia acesta. Tînărul era adînc îndurerat.

De multe ori în visurile sale pline de temeri nebune şi de speranţe exagerate, Xavier, pe baza unor uşoare indicii, crezuse că negrul îi cunoştea familia.

De multe ori, se cutremurase la gîndul că acest negru care-l privea cu dragoste era... Dar nu pronunţase niciodată cuvîntul : Tată !

Acum însă, nu mai exista nici o îndoială, nici măcar o bănuială. Era o realitate.

Xavier nu ştia că marchiza de Rumbrye îi întinsese o cursă. Şi nu ştia că deşi era liber acum, depăşise cu mult speranţele creolei.

Acum cînd cunoştea secretul naşterii sale, nu mai avea nici o speranţă cu privire la Elena.

Totuşi, sufletul său bun reacţiona să lupte contra disperării. Se silea să-l iubească pe acest om, al cărui devotament răbdător păstrase anonimatul pînă ce nevoia îl silise să se dea pe faţă.

Se simţea prins de admiraţie, de milă, şi de dragoste pentru acest sărman părinte, care sa-

crificase bucuriile iubirii părinteşti pentru fericirea fiului său

Intrînd în mansardă, luă mîna cerşetorului şi o strînse drăgăstos, zicîndu-i :

— Prima mea mişcare a fost ingratitudinea ; primul meu cuvînt o laşitate. Mă vei ierta oare, tată ?

— SS ! făcu cerşetorul, cu o teamă respectuoasă. Tăcere, copilule, nu-mi spune, tată, în acest loc, căci aici el ar putea să ne audă !

— Cine ? întrebă Xavier, mirat.

— El, răspunse negrul, el !

Şi degetul său întins arătă trofeul agăţat sub răsuflătoare.

Xavier nu pricepea.

— El ! urmă negrul, tremurînd de emoţie. Stăpîn bun... Bun stăpîn al meu !

O speranţă fugară făcu să tresară sufletul lui Xavier.

— Lămureşte-mă, zise el. lămureşte-mă pentru numele lui Dumnezeu.

Cerşetorul clătină capul şi spuse cu o emfatică simplitate, revenind, fără să vrea la limbajul negrilor, aşa cum i se întîmpla de cîte ori amintirile îl duceau la fapte de mult petrecute.

— Nu primejdie ! Stăpîn mic, nu fiu la negru sărman !

Xavier nu avu putere să răspundă. Numai privirea sa, holbată şi bătăile repezite ale

inimii arătau nevoia ce o avea de-a ști mai mult.

Negrul ridică din nou mîna și arătă pălăria de pe uniformă și epoleții căpitanului care atîrnau lîngă fereastră.

În sfîrșit, Xavier pricepu.

Un fulger de bucurie îi lumină ochii. Căzu în genunchi în fața trofeului.

— Tată ! Tată ! îngînă el. Oh ! Tată !

— Bun stăpîn al meu ! repetă negrul cu o melancolică tandrețe.

Urmă o tăcere îndelungată. Xavier, în egoista-i bucurie, mulțumea lui Dumnezeu că nu l-a îndepărtat de Elena.

În primul moment de bucurie, se vedea în culmea dorințelor. Piedicile dispăreau. Nu avea, oare, un tată acum ?

Bătrînul negru îngenunchease lîngă el. Ochii săi erau închiși. Părea cufundat într-o gravă reculegere.

— Era bun, spuse el într-un tîrziu, era generos; era viteaz ! A murit, dar eu am rămas robul amintirii lui.

— E mort, repetă Xavier. Dar mama mea ?

— O caut de douăzeci și doi de ani, răspunse negrul.

Tînărul plecă, trist, capul.

— Unul mort..., cealaltă necunoscută ! Cel puțin voi avea să respect amintirea unui tată ;

numele său va fi moştenirea mea... Dar numele său ! Nu mi l-ai spus !

— Se numea căpitanul Lefebvre.

— Lefebvre, repetă Xavier ca pentru a-şi săpa acest nume în memorie.

— Stăpîne, acest nume ar fi acum acela al unui general, dacă Domnul i-ar fi dăruit viață, căci a murit tînăr.

— Vorbeşti-mi de el ! strigă Xavier ; vreau să-mi cunosc tatăl ! Te iubea mult, nu-i aşa ?

Vorbind astfel, tînărul strîngea mîinile cerşetorului într-ale sale.

— Îmi dăduse libertatea. Avea încredere în mine... şi eu... eu îi aparţineam ... îl iubeam îl iubeam — sărută cu pasiune mîinile lui Xavier.

— Ascultă, reluă el încetişor, nu trebuie să fii supărat dacă te-am lăsat o clipă să crezi că ai un tată cerşetor. Omul care împarte dreptate nu m-ar fi crezut dacă i-aş fi spus : «Am făcut asta fiindcă este fiul stăpînului meu care a murit«...

— Adevărat, devotamentul tău depăşeşte orice. Oh ! nu voi fi ingrat, bunul meu prieten !

— Se cunoaşte că eşti, fiul lui ! spuse negrul cu mîndrie. Dar nu-mi datorezi recunoştinţă. El a poruncit, eu am ascultat !

Xavier se aşează pe marginea patului, iar negrul se grămădi la picioarele sale, pe o bucată de rogojină.

— Îți voi spune povestea lui, începu negrul. Acum douăzeci și patru de ani, aflarăm la Guadelupa vestea că negrii din San-Domingo se răsculaseră contra coloniștilor. Cu doi ani mai devreme, această veste m-ar fi umplut de mîndrie și de bucurie ; de doi ani îl cunoșteam pe tatăl tău. De un an mă eliberase și-i dădusem tot sufletul.

Într-o zi pornirăm spre San-Domingo, unde i se dădu comanda orașului Cap.

Era un soldat priceput și știa că negrii erau îndemnați la revoltă de agenții unei puteri străine, așa că începu să-i combată pe predicatorii englezi.

În toate diminețile, plecam împreună. Mergeam prin colibele din cîmpie, ajungînd de multe ori pînă în peșterile munților. El vorbea, iar eu traduceam fraților mei vorbele sale.

Cînd revolta fu generală, el lăsă vorba pentru faptă.

Diminețile ieșeam din oraș singuri și înarmați pînă în dinți. Oricît de bine ascunsă ar fi fost o cursă, noi știam s-o descoperim, pentru că îmi pusesem priceperea rasei mele în slujba voinței sale. Cînd eram singur, seara, ceream iertare zeilor părinților mei, și cum el era creștin, mă creștinai și eu.

De multe ori, furăm surprinși și atacați. Avea curajul unui leu. Dușmanii lui cădeau

ca spicele. Eu însă, nu loveam niciodată ; lui îi fusese milă și-mi poruncise astfel. Numai cînd o lance sau o săgeată se îndreptau spre inima lui, atunci îl apăram cu pieptul meu.

Cînd, după aceasta, trupele ieșiră din Cap, mergeau la sigur. Stăpînul cunoștea poziția sărmanilor negri. Revenea totdeauna învingător.

Dar odată, la înapoierea dintr-o astfel de expediție, deși zdrobiți de oboseală, în loc să se odihnească, stăpînul își făcu toaleta și ieși. Am vrut să-l urmez, dar el îmi porunci să rămîn.

De atunci în fiecare seară, ieși astfel fără să-mi permită să-l însoțesc. Cîteodată se înapoia trist, cîteodată era atît de vesel încît părea exagerat.

Îmi aminti atunci că și eu fusesem astfel, pe vremea cînd tînăr războinic urmăream pașii capricioși ai logodnicei mele prin cărările pădurii.

Ghicii că iubea și-mi fu frică...

Dar nu încercai să aflu numele femeii care-i stăpînea inima. Dacă mă oprise să-l urmez, însemna că avea o taină pentru mine.

O iubea mult pe femeia aceea ! Se căsătorise fără să știu. Eu îl rugam pe Dumnezeu să-l facă fericit. Simțeam că ea îi putea da o lovitură pe care pieptul meu nu va reuși s-o îndepărteze. Și presimțirile mele erau înteme-

iate : ea nu-l iubea, şi avea să i-o dovedească în mod crud. Dar el era fără teamă. Avea încredere în ea.

În vremea aceasta, stăpîne, te-ai născut. Femeia aceea fu mama ta.

Eu nu aflasem de naşterea ta. De-abia mai tîrziu trebuia s-o ştiu, într-o împrejurare care va rămîne s-o port în sufletul meu.

X

GAURA UNUI GLONTE

Într-o seară, plecarăm din oraş cu tot detaşamentul. Negrii se arătaseră în număr mare pe malurile rîului. Expediţia trebuia să dureze mai multe zile.

Stăpînul era, în seara aceea, mai vesel ca de obicei. Ca întotdeauna, mergeam lîngă el. Îmi întinse plosca cu rachiu, făcîndu-mi semn să beau.

— Neptun, îmi spuse el apoi, dacă aş avea o soţie şi un copil, i-ai iubi ?

Nu putui răspunde la o astfel de întrebare. Pusei, doar, mîna pe inimă.

— Am o soţie şi un copil. Dacă ai vedea cît e de frumoasă ! N-ai aştepta să-ţi poruncească, ci i-ai ghici dorinţele să i le îndeplineşti. Şi copilul e atît de drăgălaş ! La înapoierea noastră îi vei cunoaşte.

Petrecurăm noaptea pe cîmp. A doua zi, cînd ne pregăteam să pornim din nou, un curier sosi din oraş. Purta o scrisoare pentru căpitanul Lefebvre.

Stăpînul recunoscu scrisul soţiei sale, căci mîna îi tremura de emoţie cînd rupse peceţile. Citi şi se făcu palid. Scrisoarea îi scăpă din mînă, iar el intră în cort, clătinîndu-se ca un om beat.

Ridicai scrisoarea, şi fără s-o citesc o pusei în sîn. Intrai în cort şi-l găsii suspinînd cu capul în mîini.

— Neptun, îmi zise, vreau să mor.

Două lacrimi îmi brăzdară obrajii şi nu-i răspunsei nimic.

— Nu mai am soţie! Mi-am pierdut speranţa şi fericirea. Dă-mi pistoalele.

Picioarele-mi erau ca de plumb. Totuşi îl ascultai întorcînd capul. Auzii cum le încărca. Atunci cerul mă inspiră :

— Stăpînul meu şi-a pierdut credinţa în Dumnezeu ? Dumnezeu nu-i vorbeşte despre copilul său ?

La aceste vorbe, azvîrli pistoalele...

— Sărmanul tata ! zise Xavier. Cum m-ar fi iubit ! Dar ce conţinea acea scrisoare ?

— Am citit-o, dar n-am înţeles-o zise negrul.

Se ridică, deschise cufărul şi alese o scrisoare din portofelul a cărui placă purta numele de Lefebvre şi i-o dădu lui Xavier. Era scrisoarea pe care Florence Angèle i-o trimisese soţului său şi de cuprinsul căreia cititorii au luat cunoştinţă.

— Cît cinism şi cîtă lipsă de inimă ! Cît trebuie să fi suferit sărmanul meu tată ! Şi aceasta-i mama mea ! murmură cu tristeţe Xavier.

— Într-adevăr stăpînul a suferit mult. Ultimele sale zile fură otrăvite de crude regrete. Nu mai era acelaşi om. Eu, care-l văzusem atît de vajnic[1] soldat, nu-l mai recunoşteam. Fruntea-i se aplecase spre pămînt. Zi şi noapte, se gîndea numai la ea.

În sfîrşit, cerul avu milă de el.

Negrii revoltaţi ne ieşiră înainte. Se spunea că erau conduşi chiar de Toussaint. Albii erau cinci sute. Negrii erau trei mii. Atunci stăpînul îşi regăsi energia.

Sună atacul şi se repezi primul.

Fu o luptă cruntă şi eroică, căci şi fraţii mei sînt viteji ! De dimineaţă pînă la apusul soarelui, rămaseră pe cîmpul de bătaie, repezindu-se pe soldaţi, smulgîndu-le puştile şi înăbuşindu-i cu braţele lor puternice. De multe ori, reuşiră să răstoarne liniile regulate ale francezilor, dar atunci stăpînul se repezea.

---

[1] energic, viguros, puternic, aprig.

De cîte ori, dădeau ochii cu el, negrii se retrăgeau înspăimîntați.

Frații mei fură înfrînți.

Leșurile lor acopereau malurile fluviului. Se aruncară în apă și dispărură înot printre ierburile după celălalt mal.

Stăpînul nu vru să-i urmărească ; dar în clipa cînd ordona încetarea, un ultim foc de pușcă răsună de pe malul opus și bunul meu stăpîn, lovit în piept, căzu pe spate.

Atunci, smulsei sabia unui soldat și mă repezii înainte.

Pînă atunci nu lovisem niciodată, dar cînd revenii lîngă stăpînul meu, sabia-mi picura de sînge.

Văzîndu-mă, făcu semn celor din jurul său să se depărteze.

— Neptun, îmi spuse el cu vocea slabă, rana mea e mortală. Îți las pe fiul meu. Vei căuta pe această femeie care e mama lui. Trebuie ca fiul meu, în lipsă de părinți să aibe avere și femeia asta e bogată. Mă vei asculta ?

— Da, stăpîne, spusei.

— Vei da copilului viața ta ?

— Da, stăpîne.

— Și o vei căuta pe mama lui ?

— O voi găsi, stăpîne. Spune-mi numele ei.

Vru să vorbească, dar forțele îl părăsiră. Abia putu să-mi șoptească locul unde te aflai.

Cît despre numele mamei, nu-l mai putu spune și-și dădu ultimul suspin întinzîndu-mi o hîrtie pe care o scoase din sîn.

Negrul tăcu și deschizînd din nou cufărul scoase o altă hîrtie.

— Acesta-i actul tău de naștere, stăpîne.

— Actul meu de naștere! repetă Xevier. Și spui că nu cunoști numele mamei mele?

Negrul desfăcu hîrtia, în mijlocul căreia se afla o gaură rotundă.

— Stăpînul purta acest act în sîn, spuse el arătînd gaura. Pe aici a intrat glontele. În trecere a distrus numele mamei tale...

Xavier apucă hîrtia. Gaura era imediat după cuvintele : Florence-Angele... Numele de familie nu se mai vedea.

— După moartea stăpînului, începui opera ce-mi încredințase. Albii fură învinși pretutindeni și îmbarcarea generală fu ordonată. Fu o mare nenorocire pentru mine, căci la San-Domingo m-aș fi putut informa, cerceta, descoperi poate totul. În loc de asta, de-abia avusei timp să te iau din locul unde fuseseși dus de stăpînul meu și să mă îmbarc cu tine. După cîteva luni, coborîrăm pe pămîntul Franței.

Aveam motive să cred că mama ta venise înaintea noastră. Trăirăm doi ani, dintr-o mică sumă de bani pe care o găsisem în locuința căpitanului.

În acest timp, căutai fără întrerupere.

N-a rămas palat pe care să nu-l fi vizitat la Paris. În lipsă de nume de familie, aveam numele de botez al mamei tale. Văzui mai multe doamne Lefebvre, dar nici una nu era cea căutată.

Seara, reveneam la locuința noastră și te legănam stăpîne, cîntîndu-ți cîntece antileze.

Un om învățat căruia mă adresai, scrise la San-Domingo, dar negrii distruseseră arhivele coloniei. Banii se terminară și mizeria începu să bată la ușă. Încercai să lucrez, dar lucrul din Europa nu se aseamănă cu cel din colonii. Intrai ca ucenic, dar înainte de a fi destul de îndemînatic ca să pot cîștiga, foamea mă sili să cer și astfel am devenit cerșetor...

Xavier, mișcat, strînse în tăcere mîna bătrînului.

— Prima oară cînd întinsei mîna, inima încetă să-mi bată și ochii mi se închiseră. Fui ispitit să fug să-mi ascund rușinea, dar mă gîndii la tine, care plîngeai de foame în sărmana-mi locuință. Mă gîndii la stăpînul meu și-l rugai pe Dumnezeu. Curajul îmi reveni.

Mi se dădu mai întîi puțin, pe urmă mai mult : și cerșetorii au ierarhia lor. În curînd fui favorizat. Eram frumos și lumea se minuna că nu mă auzea cerînd pomana. Ceea ce se

refuza plîngerilor celorlalţi nenorociţi, se acorda tăcerii mele.

Creşteai mare.

La vîrsta de cinci ani, te încredinţai pe mîini străine. Aveam planurile mele. Ştiam că vei fi mîndru de tatăl tău. Nu trebuia să cunoşti izvorul mizerabil al veniturilor noastre.

La doisprezece ani te dădui la liceu.

Îţi mai aminteşti de omul care venea să te vadă seara la buna femeie care te îngrijea ? Care te culca sărutîndu-te pe frunte ?

— Erai tu ! zise Xavier drăgăstos.

— Chiar eu. Mai tîrziu, la colegiu urmăream din depărtare plimbările tale. Ascuns după cîte un tufiş, îţi priveam ochii... Am fost întotdeauna lîngă tine, stăpîne !

Mai tîrziu, după plecarea din colegiu, printr-o mică viclenie, care mă făcu fericit, reuşii să-ţi alegi locuinţă la hotelul din faţa bisericii. De-atunci, nu te mai părăsii. Te văzui zilnic. Ghicii viaţa ta, micile necazuri, speranţele.

— Cum ! strigă Xavier. Aşadar ştii...

— E foarte frumoasă ! răspunse negrul zîmbind. O iubesc de mult şi pe ea. Să dea Domnul să fii fericit, stăpîne, să ai toată fericirea pe care o merita tatăl tău !

— Dar de ce mi-ai ascuns atîta timp numele tatălui meu ?

— Mama ta te părăsise. Ori trebuie să fie ceva puternic la mijloc, pentru ca o mamă să-şi părăsească copilul. Mă gîndii că dacă ar descoperi prezenţa ta la Paris şi-ar lua mai multe precauţii şi s-ar ascunde şi mai bine. Ori, trebuie s-o găsesc, deoarece stăpînul a poruncit. Fără evenimentul care ne-a apropiat nu aş fi spus nimic... Poate chiar că dacă aceasta s-ar fi produs săptămîna trecută n-aş fi vorbit nici chiar pentru a te salva !

Xavier avu un gest de mirare.

— Sînt mereu al lui, zise cerşetorul. Pun voinţa lui înaintea voinţei tale. Dar de alaltăieri, a intervenit o schimbare. Am descoperit.

— Ce-ai descoperit ?

Negrul scoase din sîn o batistă brodată şi i-o arătă.

— F. A. ! zise el arătîndu-i iniţialele.

— F. A. ? repetă Xavier, fără să priceapă.

— Florence-Angele !

— Dar bine, bunul meu Neptun, sînt zece mii de astfel de iniţiale la Paris !

— Da, dar nu este decît un singur obraz care să semene atît cu al tău.

— Îmi seamănă ! O cunoşti ? Unde locuieşte ?

Aceste întrebări spulberă bucuria negrului.

— N-o cunosc şi nu ştiu unde locuieşte. Dar am văzut-o ! Aş recunoaşte-o între o mie ! O voi regăsi, fii sigur că o voi regăsi !

În timp ce această scenă se petrecea în sărmana mansardă a lui Neptun, Carral era în picioare în faţa unui fotoliu în care stătea d-na marchiză de Rumbrye. Cu tot semi-întunericul favorabil, care era în odaie, se vedea oboseala pe obrazul ei. Cearcănele care-i înconjurau ochii se adînciseră. Arăta mai bătrînă decît era.

De această nenorocire era vinovată petrecerea din ajun şi mai ales proasta dispoziţie a d-nei marchize.

— L-ai văzut tu ? întrebă ea.

— Cu ochii mei, răspunse mulatrul. A trebuit ca diavolul acela negru să se amestece. Totul mergea de minune. Executasem ordinele punct cu punct. Comisarul îşi făcuse apariţia. Mai mult, din cauza vreunui incident pe care nu-l cunosc, îşi agravase situaţia, fiind singurul dintre toţi jucătorii care fu dus la procurorul regelui. Credeam că totul se aranjase şi hoinăream prin jurul Palatului de Justiţie, pentru a cunoaşte deznodămîntul cînd l-am văzut ieşind cu un bătrîn negru blestemat, care stă sub ferestrele mele la Saint-Germain-des-Prés.

— Un cerşetor ?

— Da.

— Ce poate fi comun între ei ?

— Dracoul ştie ! L-am văzut liber. Ne scapă !

— Eşti un trădător sau un neîndemînatic, Jonquille ! zise d-na de Rumbrye, mînioasă.

Mulatrul îşi muşcă buzele şi tăcu.

XI

INVITAȚIA

— Trebuie totuși ca fiul meu să aibe această avere ! reluă marchiza. Trebuie ! O vreau ! Domnule de Carral, adăugă ea surîzătoare, se spune că ții sabia ca Sfîntul George.

— Am cincisprezece ani de sală de scrimă. răspunse mulatrul, mîndru.

— Se mai spune că n-ai pereche cu pistolul în mînă.

— Fac muscă la treizeci de pași, doamnă !

— Trebuie să fie întcîntător ! Dar ce înseamnă să faci muscă, domnule Carral ?

— Înseamnă că nimeresc al doilea glonte, în gaura făcută de primul.

— Minunat ! Deci domnule de Carral, trebuie să fii un adversar periculos pe teren ?

Mulatrul se gîndi o clipă.

Aruncă d-nei de Rumbrye o privire bănuitoare și plină de ură.

— Vreţi să ucideţi pe cineva ? întrebă el, reluîndu-şi înfăţişarea supusă.

Marchiza tresări în faţa acestei întrebări, dar în loc să protesteze îl privi în faţă.

— Dacă vei putea face asta, murmură ea, te voi socoti achitat pentru totdeauna faţă de mine.

— Dacă aş face... ce ? întrebă Carral, care se prefăcu că nu pricepe.

— Trebuie ca Alfred să fie soţul Elenei, zise marchiza cu o rece hotărîre. Omul acesta ne stă în drum...

— În mijlocul drumului, reluă mulatrul.

— Ştii să mînuieşti sabia şi pistolul, urmă ea.. Sînt sigură că mă înţelegi.

— Vă înţeleg.

— În sfîrşit !

— Vă gîndiţi la un duel ! Dar eu nu m-am bătut niciodată. Mi-e frică.

— Mizerabil suflet de rob ! murmură cu dispreţ marchiza.

Carral, continuă fără să se emoţioneze :

— Se poate ucide şi fără duel. Ce vă interesează mijloacele, dacă sfîrşitul e acelaşi ?

D-na de Rumbrye lăsă capul, părînd să şovăie. În acest timp Carral o privea pe furiş cu un aer ciudat. Dacă ar fi văzut acea privire, marchiza ar fi bănuit imediat o cursă.

— E atît de tînăr ! zise ea în sfîrşit. Nu l-am putea îndepărta altfel ?

— Ar fi mai bine, doamnă, nu spun nu.

— Şi totuşi, acest mijloc ne-ar scăpa dintr-o dată de toate necazurile !

— Dintr-o dată, doamnă.

Stăpînirea de sine a mulatrului era atît de extraordinară, încît d-na de Rumbrye îl privi neliniştită. Dar Carral îşi schimbase faţa. Nu putu citi pe ea decît o respectuoasă şi pasivă supunere.

— Ei bine, cum vom face ?

— Sînteţi hotărîtă ?

— Da... n-am putinţa să aleg.

— Ascultaţi-mă deci, zise el, cu un aer decis, pe care nu-l avusese pînă atunci în faţa ei. Mîine veţi pleca, spre castelul de Rumbrye. Domnul marchiz, în prezenţa mea l-a poftit pe Xavier să-l viziteze. Veţi preveni, numai pe d-l. de Rumbrye că m-aţi invitat şi pe mine.

— Bine.

— Restul mă priveşte. Pe mîine, stăpînă. Ne vom revedea la castel.

Mulatrul ieşi.

Cînd fu în stradă, un rîs convulsiv îi săltă pieptul.

— O urăsc ! O urăsc ! scrîşni el. Voi face orice pentru a mă răzbuna ! Orice ! Orice ! Voi ucide dacă va trebui ! Dar voi fi stăpîn la

rîndul meu, după ce am fost atîta timp sclav ! Oh !. Şi atunci îi voi zdrobi inima !

Xavier se înapoiase acasă tulburat de cele auzite. Situaţia lui era, în sfîrşit lămurită. Avea un trecut, se putea, deci, gîndi la viitor.

Desigur poziţia lui actuală nu era strălucită, iar revelaţia lui Neptun nu-l făcuse să urce dintr-o dată toate treptele sociale. Naşterea sa rămînea modestă iar povestea lui era destul de tristă.

Dar dacă nu purta un nume ilustru, purta în schimb unul cinstit, pe care trebuia să-l onoreze şi orice ar fi spus bătrînul lui servitor şi protector, era hotărît să-l poarte în faţa tuturor.

Era pierdut în aceste gînduri cînd uşa camerei sale se deschise şi negrul intră, ţinînd un pachet în braţe.

— Stăpîne îţi aduc moştenirea.

Puse pachetul pe o masă şi urmă :

— Poate mă vei învinui că am păstrat-o prea multă vreme, dar îmi plăcea atît de mult să stau de vorbă cu scumpele mele relicve. De altfel, cîtă vreme nu-ţi, cunoşteai povestea, acestea n-aveau pentru tine nici o valoare.

Xavier desfăcu, respectuos, pachetul şi privindu-i conţinutul spuse :

— Iată, deci, tot ce-mi rămîne de la tatăl meu ! Cît sînt de gelos de fiecare obiect care formează moştenirea lui !

La aceste cuvinte, negrul păru încurcat.

— Iartă-mă stăpîne, zise el, umilit, ţi-l voi înapoia !

— Ce să-mi înapoiezi dragul meu prieten ?

— Nu fii supărat pe mine. M-am despărţit de ele cu atîta durere ! Fără voia mea, uniforma mi-a scăpat din mîini cînd făceam pachetul. Am vrut s-o adaug, dar... Voi fi atît de singur în locuinţa mea de acum încolo. Nu voi mai avea nimic... nimic de la el. Oare cînd voi vorbi, mă va mai auzi ?

— Neptun, îi spuse Xavier înduioşat, uniforma tatălui meu este la locul ei, la căpătîiul credinciosului său servitor ; ţi-o dăruiesc !...

— Mulţumesc, stăpîne, mulţumesc ! Eşti aproape tot atît de bun ca şi el !

În clipa aceea, se auzi o bătaie în uşă şi un servitor aduse o scrisoare, prin care d. de Rumbrye amintea invitaţia la castel.

Citind-o, Xavier făcu de două-trei ori înconjurul camerei, ca şi cînd ar fi uitat de prezenţa negrului şi zise cu glas tare :

— Voi merge ! Voi merge ! Îi voi spune bucuria pe care mi-a trimis-o Dumnezeu ! Neptun, se adresă el negrului, te voi părăsi pentru cîteva zile.

— Cum ? Mă şi părăseşti ! De ce ?

— Plec la ţară.

— Te voi urma, stăpîne.

— Nu se poate, Neptun !

Negrul plecă brusc capul ; poate se gîndea la cuvîntul asemănător pe care căpitanul Lefebvre îl pronunțase la St. Domingo.

— Stăpînul, zise el apoi, cu vocea hotărîtă, mi-a poruncit să veghez asupra ta. Totul se poate, totul trebuie să se poată cînd e vorba de voința lui.

Apoi, deodată, ca și cînd un gînd nou i-ar fi dat prin minte, spuse :

— Ai un dușman, stăpîne.

Era pentru a treia oară în două zile, cînd Xavier primea acest avertisment.

— Îl cunoști ! întrebă el.

— Îl cunosc și am jurat pe numele bunului meu stăpîn că-l voi ucide !

— Să-l ucizi ? spuse zîmbind Xavier. Mergi cam departe.

— L-am ucis pe acela din frații mei care l-a lovit pe căpitan, reluă cerșetorul cu o sălbatică energie. Sînt puternic !

Apoi îndulcindu-și vocea, rugă :

— Lasă-mă să te însoțesc, stăpîne... Nu știi totul... Ar fi trebuit să-ți spun : venirea poliției în casa de joc nu se datorește întîmplării. Nu știu ce urmărea dușmanul tău, dar te-a atras într-o cursă.

— Ce te face să crezi ?

— L-am văzut.

Şi cerşetorul povesti incidentul cu scrisoarea încredinţată comisionarului şi cele ce urmară.

— Şi eşti convins că era Carral ? întrebă Xavier nehotărît.

— Acesta-i omul care de două luni a devenit prietenul tău ; omul de care m-am ferit din prima zi, omul cu care erai ieri pe balcon şi căruia i-ai spus secretul pe care-l aveai !

Xavier rămase o vreme pe gînduri.

— Carral ! repetă el. Dar e imposibil ! Ce interes ar avea să-mi întindă curse ?

— Nu ştiu, dar a făcut-o. O afirm ! Oh ! stăpîne nu te duce la ţară ! Eşti în pericol !

Tînărul reflectă o clipă.

— Voi merge, spuse el hotărît, chiar dacă ar fi într-adevăr periculos !

— Glasul meu nu poate nimic în contra sentimentului care te tîrăşte, dar te rog lasă-mă să te însoţesc. Ştiu că sînt locuri în care sărmanul negru nu are dreptul să se arate. Ştiu că prezenţa mea te va încurca, dar mă voi ascunde. Nu mă vei vedea, nimeni nu mă va dea... Unde te duci ?

— La castelul de Rumbrye, lîngă oraşul Antes, în departamentul Eure.

— Bine. Ai pierdut banii, îţi trebuiesc alţii.

Un pumn de piese de aur zăngăni pe marmura căminului. Frutea lui Xavier se acoperi de roşeaţă.

— Nu roşi, spuse Neptun, tatăl tău mi-a dat mai mult decît atîta : mi-a dat libertatea. E o datorie pe care o plătesc.

Cu aceste cuvinte, se îndreptă spre uşă, dar se opri în prag şi întrebă :

— La ce oră pleci mîine ?

— Nu ştiu... cred că după-amiază.

— La revedere, stăpîne ! Înainte de a te urma, voi avea timp cîteva ore pentru lucrul meu zilnic. O voi căuta pe mama ta.

XII

URMĂRIREA

A doua zi, devreme, Neptun sprijinit în baston, coborî din podul său, şi îşi începu lucrul.

Străbătuse de multe ori Parisul în cursul celor douăzeci de ani. Cercetase fiecare casă, examinase fiecare femeie a cărei vîrstă şi înfăţişare aduceau cu aceea pe care şi-o închipuia ca mama lui Xavier, fără ca să obţină cel mai mic rezultat.

Dar în acea zi nu mai mergea la întîmplare. Avea un indiciu slab fără îndoială, dar suficient ca să-i insufle curaj.

Fără să şovăie, se îndreptă spre cartierul Saint-Germain, care era patria echipajelor blazonate. El avusese timp să-şi memoreze blazonul după trăsura femeii care pierduse batista.

Cunoştea atît femeia cît şi trăsura. Dar pe cînd doamnele se scoală tîrziu, trăsurile sînt spălate devreme.

După ce rătăci fără folos vreo patru-cinci ore, ajunse în faţa unui palat din strada Grenelle. Poarta trăsurilor era deschisă, astfel că cerşetorul putu privi.

Văzu mai întîi un poştalion la care erau înhămaţi patru cai, pe care îi cerceta cu atenţie un tînăr cu aparenţă englezească, în costum de călătorie.

Era să plece, cînd tînărul, pocnind din bici făcu poştalionul să înainteze cu cîţiva paşi, descoperind astfel o elegantă caleaşcă, pe care negrul o recunoscu ca fiind cea căutată.

Intră hotărît în curte şi înaintă spre tînărul, care nu era altul decît d. Alfred Lefebvre des Valléss, care-şi părăsise elegantele haine de seară pentru costumul de călătorie.

— Pe cuvîntul meu, zise acesta privindu-l pe Neptun prin lornion [1]. Iată un tuciuriu cu barba albă ! Să mă ia dracul dacă am văzut ceva mai caraghios.

Negrul înainta mereu şi se opri în faţa lui Alfred. Acesta lăsă lornionul şi spuse :

— John !

---

[1] lentilă rotundă, concavă sau convexă, care se aşcază pe orbita ochiului pentru a corecta un defect de vedere.

Un mic țăran normand, căruia i se dăduse un nume și un veston englezesc, spre a face din el un groom, apăru la ușa grajdurilor.

— Ia un bici, continuă d. Albert, cu sînge rece britanic, arătîndu-l pe Neptun cu un gest semnificativ.

Acesta înțelese despre ce era vorba, căci strînse instinctiv lungul său baston care nu era o armă de disprețuit.

Din fericire, nu avu nevoie să se slujească de el. D. Alfred era în fond un suflet bun. Voise numai să facă o glumă spirituală.

— Negriciosule, spuse el rîzînd, dacă John ar avea numai doi ani mai mult, l-aș fi pus să boxeze contra ta. Ce vrei ? Nu se intră așa în palatul Rumbrye.

— Rumbrye ! repetă cerșetorul care nu-și putu reține un gest de mirare.

— Se cerșește la poartă, nu în curte, reluă d. Alfred. Hai pleacă !

Neptun nu răspunse, dar scoase din sîn batista cu inițialele F.A. învelită cu grijă într-o foaie de hîrtie albă și o dădu tînărului Alfred.

— Ce-i asta ? strigă el, înmănușîndu-se înainte de a atinge pachetul ; pe cuvîntul meu, e o batistă a marchizei.

Puse cinci franci în mîna lui Neptun, zicînd :

— Să fiu al dracului dacă asta nu-i o zi bună pentru tine, tuciuriule...

Neptun se retrase : dar în loc să se depărteze, se aşeză pe o piatră supraveghind poarta.

Ştia acum unde s-o regăsească pe femeia care semăna cu Xavier.

Dar mai ştia ceva important.

Palatul se numea Rumbrye, acelaşi nume ca şi castelul unde trebuia să se ducă Xavier.

Un poştalion aştepta în curte. Palatul şi castelul aveau acelaşi proprietar ?

Acestea erau gazdele în a căror trăsură trebuia să călătorească Xavier ?

În timp ce făcea aceste reflecţiuni, orologiul bisericii Saint-Thomas-d'Aquin sună orele două.

Cerşetorul se ridică brusc. Xavier spusese că pleacă la prînz. Era prea tîrziu acum ca să-l mai ajungă.

Nefiind prea familiarizat cu geografia regatului, Neptun nu reţinuse decît numele castelului.

Se hotărî să urmărească caleaşca, mai ales că o văzu pe D-na de Rumbrye, care cobora peronul şi recunoscu în tînărul care o însoţea pe Carral, duşmanul lui Xavier.

În clipa în care d-na marchiză se urcă în poştalion, negrul opri o brişcă la care erau înhămaţi doi cai voinici.

Marchiza spuse lui Carral că vor fi singuri şi vor putea vorbi în voie de planul lor, dar

spre marea-i neplăcere îşi găsi fiul tolănit pe bancheta poştalionului.

— Nu te aşteptai să mă găseşti aici ! zise Alfred cu un rîs zgomotos. Merg cu voi, dracul să mă ia.

— Credeam că pleci cu Elena şi cu d. de Rumbrye, răspunse marchiza.

D. Alfred scoase din buzonar o oglindă şi-şi aranjă favoriţii.

— Să mă ia dracul dacă d. de Rumbrye mă va prinde vreodată călătorind cu el ! mormăi el. E un tip de pe vremea lui Ludovic al XV, care ar vrea să se poarte încă peruca pudrată, spada orizontală şi catoganul ! Pe cuvîntul meu, doamnă, nu mă pot obişnui cu el !

Poştalionul plecă. În clipa cînd trecură pe poartă, marchiza şi Carral zăriră pe cerşetorul, negru, care se urca în trăsură.

— Iarăşi, omul acesta ! murmură ea.

— E în stăruinţa acestui om ceva ce nu pot înţelege, se gîndi Carral.

Neptun, care prevăzînd o zi agitată luase cu el toţi banii care-i avea, dădu un ludovic birjarului şi începu să urmărească poştalionul.

Atîta vreme cît merseră prin oraş, urmărirea fu uşoară.

Dar cînd poştalionul începu să zboare pe nisipul neted din Champs-Elysées, cele două trăsuri se distanţară mult.

— Repede ! strigă cerşetorul, prin portieră.

— Nu-ţi fie teamă, burghezule, răspunse vizitiul, apăsînd ironic pe ultimul cuvînt, îi vom ajunge la urcuş.

Într-adevăr în curînd ajuseră poştalionul şi atunci birjarul se întoarse spre negru :

— Unde mergem ?

Acesta-i indică cu un gest trăsura din faţă.

— Bine, înţeleg eu. Mergem unde merg şi ei. Dar unde merg dumnealor ?

— Nu te priveşte unde merg. Vei fi plătit.

Vizitiul dădu o lovitură de bici cailor şi continuă :

— Jupîne, vorbeşti foarte frumos, dar am doi cai buni care probabil au să crape şi, cu tot respectul, nu prea ai un aspect... chiabur, ca să zic aşa !

Neptun scoase din pungă o duzină de ludovici pe care-i arătă birjarului. Acesta pocni din bici, entuziasmat.

— Dumnezeule ! murmură el. Se pare că bună meserie mai este aceea de a fi tuciuriu !

La Saint-Germain en Lave, poştalionul se opri şi schimbă caii. Birja îl depăşi şi luă un avans pe care-l pierdu în curînd.

Cei doi cai începură să sufle din greu. Tot trupul le fumega şi picături de sudoare curgeau pe coastele lor.

Poştalionul cu doi cai odihniţi, trecu ca un fulger pe lîngă ei.

— Repede, cît poţi de repede! strigă Neptun.

Birjarul îşi biciui caii care porniră într-un galop disperat.

Mulţumită unui coborîşi reuşiră să mai cîştige din drum, dar în curînd diferenţa de forţe deveni din ce în ce mai evidentă.

Cerşetorul se frămînta pe pernele trăsurii. Părea că prin mişcările lui dezordonate voia să dea un impuls nou, vehiculului.

— Repede! striga el mereu, repede să nu-i scăpăm din ochi!

Birjarul făcea ce putea dar caii se înmuiau.

— Zece ludovici dacă îi ajungi strigă Neptun.

— Două sute de franci! murmură vizitiul.

Biciul său se abătu de trei ori asupra sărmanelor dobitoace. De durere, ele ţîşniră înainte, apoi încetiniră.

Vizitiul lovea disperat. Caii, prinşi într-un fel de agonie nervoasă, fugeau cu capul între picioare, cu nările fumegînde, cu picioarele tremurătoare, dar fugeau.

Neptun, aplecat peste portieră ca un jocheu pe coama calului său, gîfîia strigînd maşinal:

— Mai iute! Mai iute!

Gemea de cîte ori cursa se încetinea ; de cîte ori o zdruncinătură îi anunța un nou elan al cailor, scotea un strigăt de bucurie.

Noaptea începea să cadă. Neptun zări în vîrful unei coline silueta poștalionului. În aceeași clipă se arătară primele lumini din Meulon.

Cerșetorul scăpă un ultim strigăt de încurajare și recăzu epuizat în fundul trăsurii.

Cîteva minute mai tîrziu, o lovitură violentă îl înștiință că ambii cai căzuseră deodată.

Dar era la Meulon și la zece pași de el, poștalionul schimba caii.

Sărind din trăsură, negrul aruncă zece ludovici birjarului și se repezi la poștalion. Agățîndu-se de arcuri, porni la drum împreună cu cei pe care îi urmărea.

În vremea aceea, caii trăsurii zăceau, cu coastele tremurînde și cu capetele pe pămînt, părînd că nu se vor mai scula niciodată.

Dar se ridicară totuși și poate că a doua zi alergară mai bine. Căci așa sînt făcuți caii de trăsură ca și unii oameni pe care Dumnezeu îi fugărește, ca să-i poată răsplăti mai tîrziu.

Poștalionul își continuă drumul în galop. După o oră părăsi șoseaua pentru a intra într-o largă alee de stejari seculari, la al cărui capăt apărea castelul de Rumbrye.

Cerşetorul era tot agăţat. Nici oboseala, nici zdruncinăturile nu-l făcură să renunţe la locul pe care-l cucerise cu atîtea sacrificii.

Sări jos la vreo două sute de metri de castel şi se strecură, neobservat, între arborii din parc.

Era ora opt seara şi servitorii plecaţi înainte aranjaseră totul pentru primirea oaspeţilor.

Abia sosise marchiza că şi alte poştalioane îşi făcură apariţia. Salonul se umplu şi cînd d. de Rumbrye veni cu fiica sa, trecură în sufragerie, unde-i aştepta un dineu confortabil.

Toată lumea făcu onoare bucatelor căci drumul deschisese tuturor pofta de mîncare ; dar imparţialitatea noastră ne sileşte să spunem că d. Alfred lăsă în urmă pe toţi comesenii. Doi nasturi ai redingotei sale englezeşti, care-l strîngea ca pe un cîrnat săriră înainte de sfîrşitul mesii, iar vecina lui nu avu a se plînge de flecăreala lui.

— Pe cuvîntul meu, doamnă, zise el după friptură, n-am mîncat în viaţa mea cu mai multă poftă. Să mă ia dracul dacă mint ! Iată la ce serveşte natura.

Ziua fusese strălucită. Cu toată toamna, zilele erau calde. Aerul greu. Toate ferestrele sufrageriei erau deschise pentru a da mesenilor puţină răcoare.

Înapoia unui tufiş de trandafiri, în dreptul unei ferestre, Neptun se ascunsese şi observa.

Pînă acum, negrul nu profitase după urma eforturilor supraomenești pe care le făcuse. Neputînd fi în interiorul castelului, urmărea cu privire pe marchiză și pe Carral pe care îi bănuia că complotează.

Erau așezați la masă, destul de departe unul de celălalt ; dar privirile lor se căutau și, de mai multe ori, Neptun văzu privirea marchizei, strălucind de ură, oprindu-se asupra lui Xavier.

— Dacă aș putea vorbi acestei femei, se gîndea el, să-i spun că e fiul ei ! Dar n-am siguranța. Și totuși, ceva în mine, mi-o spune ; dar dacă ea va nega, cum să-i dovedesc că minte ?

Neptun, în naivitatea lui, nu spera că o femeie care de bunăvoie și-a părăsit altă dată copilul putea să-l recunoască bucuros după o trecere de douăzeci de ani.

Masa se sfîrși. Apoi ușile dinspre grădină se deschiseră, iar oaspeții coborîră în grupuri prin parc.

Elena și Xavier, însoțiți de guvernanta engleză, trecură pe lîngă el dar nu-i văzu, într-atît era de obosit de mișcările marchizei și ale lui Carral.

— Am încercat să vorbesc domnului marchiz, spunea Xavier, dar este foarte ocupat astă seară.

— Ai ceva să-i spui ? Ceva ce nu i-ai putut spune aseară ? întrebă Elena.

— Multe lucruri s-au petrecut de ieri ! Viaţa mea s-a schimbat şi cum ştiu interesul pe care d. marchiz binevoieşte să mi-l poarte.

— Tatăl meu are pentru d-ta o sinceră afecţiune.

— Ştiu şi de aceea va fi primul care va afla fericirea mea.

Elena nu-l întrebă, dar aşteptă cu nerăbdare.

— Cred că d. marchiz, ar afla vestea mai bucuros din gura d-tale.

— Atunci, spune repede, dacă-i vorba de veşti bune.

— Judecă şi d-ta, domnişoară ! Nu mai sînt singur pe lume ; am amintirea unui tată venerat ; am un nume...

— Nobil ? întrerupse repede tînăra fată.

— Nu, răspunse Xavier, cu inima strînsă.

Elena suspină.

— Nu e nimic, spuse ea, urmează te rog.

Xavier povesti atunci tot ce i se întîmplase, dar nu cu acel entuziasm pe care-l avusese pînă atunci. Un singur cuvînt fusese de ajuns pentru a-i arunca răceala în suflet şi cuvîntul acela îl pronunţase chiar idolul său.

— Dar mi se pare, domnişoară, că fericirea m-a făcut să-mi pierd mintea... Iartă-mă dacă ţi-am vorbit de afacerile mele.

Elena rămase gînditoare.

— Știu, spuse ea după un timp de tăcere, că tatăl meu va fi fericit de norocul d-tale.

Se depărtă la brațul englezoaicei. Xavier rămase singur. Nimic nu fusese spus, dar totuși sufletul său era plin de bucurie.

În vremea asta, Neptun, la pîndă, nu pierdea din vedere ușa dinspre grădină.

În sfîrșit, d-na de Rumbrye, însoțită de Carral coborî scara. În clipa în care treceau prin fața lui, negrul se aruncă la pămînt și regăsindu-și acea sălbatică îndemînare din tinerețe, îi urmări din tufiș în tufiș.

Doamna de Rumbrye nu venise pe aleia pe care se aflau oaspeții săi, ci se îndreptă spre o pajiște, în mijlocul căreia se ridica un boschet de dalii.

— Aici, spuse ea, vom vedea din depărtare dacă vor veni niscaiva nepoftiți. Vei putea, în fine, să te explici.

— V-aș fi vorbit mai curînd, dacă fiul dv. nu ar fi venit cu noi în poștalion... Dar ce-i zgomotul acesta ?

Zgomotul era Neptun, care cu îndemînarea unei reptile se strecurase în boschetul de dalii.

Prudent, Carral dădu florile la o parte dar nu văzu altceva decît un morman de gunoi în mijlocul rădăcinilor.

Cînd se retrase, mormanul de gunoi făcu o mişcare şi Neptun îşi aţinti ochii spre cei doi ticăloşi.

— Înainte de a intra în materie, doamnă, permiteţi-mi să vă întreb dacă sînteţi tot atît de hotărîtă să sfîrşiţi ?

— Mă mai întrebi ? N-ai văzut că d. de Rumbrye l-a adus pe acest neobrăzat în trăsura lui ?

— Ba da.

— În trăsura lui ! Între el şi Elena ! Pe locul pe care trebuia să-l ocupe fiul meu ! N-ai văzut că în timpul mesei, toate atenţiile marchizului se îndreptau spre el.

— Ba da.

— În clipa asta chiar Xavier şi Elena sînt împreună. Şi nu d. de Rumbrye e cel care i-a reunit ?

— Exact.

— Şi mă mai întrebi dacă vreau să sfîrşesc. E timpul, Carral ! Dacă nu te mişti, averea fiului meu e pierdută !

— Să punem punctul pe „i", zise Carral cu sînge rece : a mă mişca înseamnă a ucide ?

Neptun se cutremură din creştet pînă în tălpi.

Marchiza tăcu o clipă înainte de a răspunde. Vocea îi tremura cînd spuse în sfîrşit.

— Fie. Cînd îl vei ucide ?

— Noaptea asta.

— Şi cum vei proceda ?

— Îl voi înjunghia, răspunse Carral cu un cinism extraordinar. Şi acum ascultaţi. Veţi ordona să i se prepare camera la extremitatea aripei stîngi.

— Bine...

— Nu mai e vre-o cameră locuită în aripa aceea ?

— Nici una.

— Bine. Voi sparge fereastra şi-i voi lua ceasul şi banii... Mîine se va spune că hoţii au pătruns în castel...

— Mizerabile ! gîndi Neptun, pe care furia îl sugruma.

— Eşti un servitor bun, Carral. Fă aşa cum ai spus şi vei fi răsplătit.

Marchiza vru să plece, dar Carral o apucă de braţ şi-i spuse cu un zîmbet ironic :

— Mai stai puţin, stăpînă, n-am terminat încă !

— Ce mai vrei ?

— Vreau să-ţi spun că te urăsc din toată inima !

Neptun înmărmurit, crezu că a auzit rău. Dar Carral urmă :

— O ştiai; nu-i aşa, doamnă ? Ai fost zîna mea rea ; mi-ai pus genunchiul în piept şi

cînd ţi-am cerut iertare, o crudă batjocură a fost răspunsul la rugămintea mea. Acum îmi ceri o crimă. Ei bine, mă aşteptam ! O doream chiar, căci această crimă îmi va sfărîma lanţul.

— Desigur, îi răspunse marchiza cu un zîmbet ipocrit, după asta vei fi liber, ţi-o jur...

— Ce importanţă are un jurămînt al d-tale ? Ştii să minţi şi nu crezi în Dumnezeu. Vreau mai mult. Vreau o garanţie...

— O vei avea !

— Cum ? spuse ironic Carral. D-na marchiză îmi va da un bilet pe care va scrie : *I-am ordonat mulatrului Jonquille să asasineze ?*

— Jonquille ! repetă Neptun. Am citit acest nume în scrisorile stăpînului. Sînt sigur !

— Şi vei iscăli : *Florence-Angèle, marchiză de Rumbrye ?*

— Florence-Angèle ! repetă negrul ale cărui ultime îndoieli se risipiră.

— Vei face asta ? întrebă rîzînd Carral.

— Cred că nu vrei să te revolţi contra mea ! zise creola luîndu-şi acea atitudine poruncitoare, care de atîtea ori zdrobise rezistenţa lui Carral.

Mulatrul înălţă din umeri.

— Nu te mai osteni să joci rolul de regină ofensată ; nu mai mi-e frică de d-ta fiindcă

ai nevoie de mine. Mai mult : ţi-e frică de mine fiindcă-ţi cunosc secretul !.

— Sărmanul Jonquille ! Tu ai secretul meu dar eu sînt marchiza de Rumbrye şi orice acuzaţie din partea ta va fi luată drept o calomnie.

— Se poate, dar nu vei mai îndrăzni să te legi de Xavier, iar d. Albert Lefebvre des Vallées nu se va căsători cu milioanele d-rei de Rumbrye !

— Şi tu vei fi demascat şi arătat cu degetul.

— Eu voi pleca din Franţa şi nu-mi va păsa...

Urmă o lungă tăcere. Ploaia începu să cadă în picături grele pe veşmintele uşoare ale marchizei.

— Carral, reluă ea potolită, cere-mi altceva şi voi face.

— Iată-ne egali ! rînji mulatrul. Ei bine, voi fi generos. Nu-mi vei scrie nimic, — dar mă vei ajuta !

— Eu ? Să te ajut ?

— Sînt mişel, stăpînă, o ştii doar. Am nevoie de prezenţa d-tale.

În clipa aceea se auzi vocea d-lui Alfred, care-şi căuta mama şi jura pe cuvîntul lui de onoare că-i aducea o umbrelă.

— Hotărăşte-te doamnă. Dacă refuzi, părăsesc imediat castelul şi nu mă vei mai vedea. Xavier şi Elena...

— Te voi însoţi... oftă marchiza.

— La ce oră ?

— Ne vom culca tîrziu... la orele două, cred.

— La orele două... voi fi acolo !

Cei doi complici se îndreptară spre castel.

Negrul se ridică în toată înălţimea lui.

— Şi eu voi fi prezent murmură el.

XIII

SUB CLARUL DE LUNĂ

Un servitor conduse pe Xavier în odaia care-i fusese pregătită.

Se aruncă în pat, plin de bucurie şi adormi legănat de visuri frumoase. În timpul serii, marchizul căruia Elena îi vorbise, îi arătase multă bunăvoinţă.

Pe la ora unu, dormea profund.

Trei lovituri uşoare se auziră în geam.

Cum nu răspunse nimic, o mînă înfăşurată într-o batistă împinse geamul, care se sparse fără zgomot. Apoi mîna pătrunse prin spărtură şi deschise fereastra. O umbră sări fără zgomot, în cameră.

Furtuna trecuse.

Luna, superbă şi strălucitoare, lumina în spaţiu.

Necunoscutul făcu cîţiva paşi şi se opri la marginea patului îngenunche şi păru că se roagă.

Cînd se ridică, luna lumină fața de abanos a cerșetorului negru.

Apoi trase perdeaua, scufundînd, astfel, întreaga cameră în întuneric și se grămădi pe covor la capătul patului.

O jumătate de oră trecu astfel.

Apoi se auzi pe coridor zgomotul înăbușit a două voci omenești.

În aceeași clipă, ușa se deschise încetișor.

Carral, ținînd un sfeșnic în mînă, intră în cameră. Părea să fie neînarmat. Temîndu-se să nu-l găsească treaz pe Xavier, venise gata să pretexteze o simplă vizită nocturnă.

Mulatrul parcuse camera surîzînd, ținînd luminarea în mîna stîngă.

Cînd văzu că Xavier doarme, înfățișarea i se schimbă. Sprîncenele i se încruntară, iar privirea îi străluci de un foc întunecat.

Strecură mîna sub haină și scoase un pumnal. Puse cu grijă luminarea pe masa de noapte, apoi după ce alese cu grijă locul unde trebuia să lovească, o stinse.

Ridică apoi brațul.

Dar în clipa cînd voia să lovească, simți două mîini puternice apucîndu-l de gît.

Pămîntul îi fugi de sub picioare, se simți zburînd prin aer și dădu un țipăt groaznic, un singur țipăt, aruncat în celălalt capăt al odăii, fără suflare.

Căzu cu pîntecele în propriul său cuțit !

Xavier, înspăimîntat, se ridică în vîrful oaselor.

O tăcere profundă urmă strigătul de agonie al mulatrului.

Marchiza rămase tremurîndă, în coridor.

Copleşită de complicitatea pe care i-o impusese Carral, ea aştepta gata să fugă la primul semn.

Satisfăcută, auzind ultimul suspin al victimei, vru să se îndrepte spre celălalt capăt al galeriei ; dar razele lunii îi arătară, sau cel puţin aşa crezu ea, o umbră care aluneca în noapte. Era un martor.

Înspăimîntată se aruncă în camera lui Xavier închizînd uşa după ea.

— S-a făcut ? şopti ea.

Xavier vru să răspundă. Cerşetorul îi impuse tăcere şi răspunse el :

— S-a făcut !

— E mort, întrebă ea din nou, înspăimîntată de crimă şi de întuneric.

— E mort ! zise cerşetorul.

— E ciudat, Carral, nu-ţi mai recunosc vocea.

Xavier se credea prada unui vis groaznic.

— Unde eşti ? zise creola, înaintînd.

Se împiedică de trupul lui Carral.

— Un om ! strigă ea îngrozită.

Cerşetorul trase perdeaua şi lumina lunii pătrunse deodată în cameră.

— Doamna de Rumbrye ! strigă Xavier mirat.

Ea întoarse spre Xavièr privirea-i îngrozită, apoi se aplecă spre Carral.

Cînd se ridică, privirea-i se opri asupra cerşetorului negru, care nemişcat, cu braţele încrucişate, sta înaintea ei.

Vru să fugă.

— Rămîi ! porunci negrul ! Rămîi, văduva căpitanului Lefebvre : avem să ne socotim !

— Văduva tatălui meu ! strigă Xavier. Mama mea !

Îşi frecă ochii. Prezenţa cerşetorului, omul care zăcea lîngă patul său, femeia aceasta care era mama lui, totul îl înebunea.

— Pentru numele Domnului ! Ce s-a întîmplat ? zise el.

Marchiza, făcînd un suprem efort, reuşi săşi recapete sîngele rece.

— Într-adevăr, ce s-a întîmplat ? Vin aici, atrasă de zgomot şi găsesc un cadavru la unul din oaspeţii mei.

— Cadavrul unui om pe care l-am ucis, doamnă întrerupse Neptun, pentru că, executînd ordinele d-tale, venea să vă asasineze fiul.

— E posibil ? murmură Xavier.

— Fiul meu ? repetă marchiza. N-am al fiu decît pe Alfred Lefebvre des Vallées.

— Şi celălalt ? Crezi că este pierdut, nu ? Totul e atît de îndepărtat și acoperit de uitare,

încît crezi că o simplă dezminţire va ajunge pentru a te salva ? Te înşeli, doamnă. Am aici documente care te vor convinge. Ai doi fii, din care unul e fiul legitim al căpitanului Lefebvre — iată-l ! — în timp ce pentru celălalt, pentru fiul englezului ai fost nevoită să furi un nume !

— Negrule ! zise marchiza, ca şi cînd n-ai fi putut găsi în vocabularul de creolă o injurie mai sîngeroasă, vei plăti scump îndrăzneala ta ! Aici sînt stăpînă şi tot ce spui tu este minciună şi infamie !

În clipa aceea, Carral făcu o mişcare.

— Trezeşte-te, Carral, trezeşte-te pentru a mă apăra ! reluă marchiza, ale cărei trăsături se contractau în mod groaznic. Vorbeşte... Vorbeşte, odată !

Cu multă osteneală, Carral se ridică într-un cot.

— Omul acesta spune adevărul, murmură el, privindu-şi fosta stăpînă cu ochi muribunzi dar plini de ură. Viaţa d-tale a fost un lung şir de minciuni... Dumnezeu să te ierte... şi să mă ierte şi pe mine !

Scoasă din fire marchiza îl lovi cu piciorul, răsturnîndu-l.

— Mori sclavule ! strigă ea violent.

Apoi se întoarse spre Xavier :

— Şi dumneata domnule, tremură ca şi complicele d-tale ! O crimă a fost comisă sub acoperişul meu. Crima asta nu va rămîne ne-

pedepsită. Nu ştiu pe ce se bazează întunecatele voastre uneltiri, dar ştiu ce scop au ! Ştiu că îndrăzneşti, copil fără tată, susţinut în viaţă de o pomană miraculoasă să-ţi ridici ochii pînă la d-na de Rumbrye ! Îţi trebuie o mamă, domnule ! Îţi trebuie un nume ! Şi m-ai ales pe mine ! Vrei să iei numele fiului meu ! Eşti un înşelător, domnule !

Xavier, luat pe neaşteptate, nu ştiu ce să răspundă.

— Tăcere ! interveni poruncitor cerşetorul. Eu vorbesc... Copilul acesta nu te-a ales, căci purtarea d-tale îi inspiră milă şi groază. Eu sînt acela.. eu care nu sînt decît orbul instrument al voinţei soţului dumitale... În zadar tăgăduești, am probe. Cît despre crimă, nu noi trebuie să tremurăm.

Scoase din sîn hîrtiile căpitanului şi aprinse luminarea.

— Citeşte ! porunci el, dîndu-i-le.

Marchiza le aruncă o privire fugitivă.

— Nu lipseşte decît un singur lucru spuse ea cu putere, unde este numele meu aici ?

Carral reuşi, pentru a doua oară, să se ridice şi ceru să privească hîrtia.

— Dar numele meu este, iată-l, zise el. Mizerabilul meu nume : Jonquille ! Copilul acesta e al tău.. pruncucigaşo !

— Omul acesta aiurează, reluă d-na de Rumbrye luptînd cu acel curaj al disperării

contra evidenței. Și de altfel mărturia lui n-are nici o valoare ! Va muri !

Carral se prăbuși pe covor.

— Doar cîteva ore, Dumnezeule ! Doar cîteva ore de trăit, ca s-o pot acuza și să mă pocăiesc !

Ochii i se închiseră.

— E mort ! zise marchiza, voind să rupă actul. Cine te va mai crede acum, cerșetorule ?

Neptun și Xavier se repeziră să-i smulgă hîrtia, dar ușoară ca o pasăre ea le scăpă și din pragul ușii, le strigă :

— Cine vă va crede ?

— Eu, doamnă ! răsună în spatele ei o voce gravă și severă.

Fulgerată, marchiza dădu înapoi pînă la mijlocul camerii. D. de Rumbrye era în prag.

El făcu un pas, luă hîrtia din mîinile soției sale și o dădu cerșetorului. Apoi urmă :

— Am auzit totul. Am venit atras de strigătul de moarte al acestui om... și am văzut, cu ochii mei, necinstirea casei mele. Retrage-te, doamnă ! Nu mai spune nici un cuvînt pentru apărarea d-tale ! Mîine îți voi face cunoscut ce-am hotărît !

Cu capul plecat, marchiza se îndepărtă fără să răspundă.

Un zîmbet de fericire trecu peste buzele muribundului Carral.

— Există un Dumnezeu ! zise el.

Acesta fu ultimul său cuvînt.

Nici un zvon despre această dramă nu ajunse pînă la oaspeții castelului.

A doua zi, d-na de Rumbrye prezidă ca de obicei dejunul, la care apărură toți oaspeții, afară de mulatru, de care nu se interesă nimeni.

Oamenii ca el trăiesc și mor neobservați, orice ar face.

În timpul zilei, d. de Rumbrye anunță că o afacere neprevăzută îl chema la Paris. Mulțimea se scurse așa cum venise, numai că nici o trăsură nu se luă la întrecere cu poștalioanele.

Ultimul plecă d. de Rumbrye cu fiica și Xavier cu cerșetorul negru.

Fu un subiect de mirare pentru tînărul Alfred Lefebvre des Vallées, care-și dădu cuvîntul de onoare că în viața lui nu văzuse așa ceva.

Dar nu era la capătul surprizelor.

Într-adevăr, în timp ce trăsura marchizului luă drumul spre Paris, poștalionul creolei se îndreptă în direcție opusă, spre Bretania.

— Să mă ia dracul dacă vizitiul acesta nu-i beat ! strigă d. Alfred.

Marchiza îi impuse tăcere cu un gest și își luă capul în mîini.

O paloare lividă îi acoperea fața.

— Vom locui de-acum încolo într-un oraș din Bretania, spuse ea cu vocea înecată.

— Pe cuvîntul meu, doamnă, găsesc stupid lucrul acesta ! Știi bine că nu-mi place la țară !

Multă vreme după aceea se cerură la palatul de Rumbrye știri despre doamna marchiză, a cărei absență nu putea fi explicată.

Nu se știe dacă dispariția celebrului domn Alfred des Vallées făcu mare senzație ; dar este sigur că acest frumos și amabil băiat deveni, în urma unor studii sîrguincioase, cel mai bun jucător de biliard al unui modest orășel breton.

La o lună după aceste evenimente, d. de Rumbrye îl chemă pe Xavier în cabinetul său.

Bătrînul gentilom era trist. Sufletul său leal suferea crud de cînd văzuse ce prăpastie de depravare ascundea femeia căreia el îi dăduse numele părinților lui. Dragostea lui pentru Elena crescuse în măsură cu disprețul ce-l avea pentru marchiză.

— Prietene, zise marchizul, am o sută de mii de livre venit. Totul aparține fiicei mele. Vreau ca ea să fie fericită. Dorința mea cea mai vie ar fi ca să-mi devii ginere.

Marchizul se opri. Xavier, emoționat vru să-și exprime mulțumirea.

— Dar, reluă d. de Rumbrye, sînt ultimul vlăstar bărbătesc al unei rase ilustre. Numele de Rumbrye nu trebuie să se stingă odată cu mine. Trebuie ca ginerele meu să-l susțină și să-l perpetueze. Mulți pretendenți își dispută mîna fiicei mele cu prețul acesta. Pentru ea ca și pentru mine, îți dau preferință. Vrei să fi marchiz de Rumbrye ?

Xavier plecă imediat capul.

— Toate măsurile sînt luate, continuă gentilomul înşelîndu-se asupra şovăielii lui Xavier, Majestatea Sa, Regele a binevoit să-mi aprobe cererea ; ginerele meu, oricine ar fi, va avea dreptul să-mi poarte numele şi titlul.

— Acum o lună, răspunse încet Xavier, am aflat numele tatălui meu. E numele unui soldat viteaz, domnule marchiz. Cînd voi părăsi acest nume, înseamnă că pot muri.

D. de Rumbrye nu-şi putu opri un gest de mirare. Se ridică şi făcu cîţiva paşi prin cameră. Apoi reveni la Xavier, întinzîndu-i mîna.

— Aş fi făcut ca d-ta, murmură el. Te aprob... dar trebuie ca numele de Rumbrye să-mi supravieţuiască.

Se despărţiră şi totul părea sfîrşit, dar trebuie să credem că cineva îndeplini rolul de împăciuitor între cele două tabere, căci la cîtva timp după aceea, clerul bisericii Saint-Germain-des-Prés celebră o căsătorie la care asistau de o parte domnul de Rumbrye, de cealaltă parte, bravul Neptun, care servea drept tată mirelui.

Trecînd pragul bisericii, privirea sa se opri asupra balconului vecin, unde geniul cel bun, depunea altă-dată fişicul cu aur. Mirele, deasemeni, ridică ochii spre partea aceea, apoi strînse, puternic, mîna negrului.

Pe registrul matrimonial, fu înscris numele marchizului Xavier Lefebyre de Rumbrye.

A doua zi după căsătorie, Neptun veni la Xavier. Avea o raniță pe spinare și ținea în mînă lungul său baston.

— Stăpîne, zise el, am venit să-mi iau rămas bun.

— Rămas bun ? repetă Xavier, mirat ; ești nebun, prietene. De acum încolo nu ne vom mai despărți.

— Aș vrea stăpîne, spuse el ; dar trebuie să plec. Însărcinarea mea s-a sfîrșit. Am făcut tot ce mi s-a poruncit. Acum trebuie să mă reîntorc spre frații mei care sînt liberi. Mă înapoiez la San Domingo.

Xavier făcu toate sforțările pentru a-l convinge să-și părăsească proiectul. Negrul rămase nezdruncinat.

— Mă iubești tu oare mai puțin ca pe frații tăi ? întrebă, în sfîrșit, Xavier.

Neptun apucă mîna tînărului și o sărută cu devotament.

— Nu ! Nu ! răspunse el. Nu plec pentru frații mei ! Frații mei m-au uitat. Pentru el ! Vreau să mă duc la mormîntul lui și să-i spun că ultima-i dorință i-a fost îndeplinită. Vreau să îngenunchez pe locul unde l-am văzut murind... Vreau, atunci cînd va suna ceasul să dorm lîngă sicriul lui.

Vocea cerșetorului tremura în timp ce vorbea. Ochii și-i ridicase spre cer. Îngenunche.

— Bun stăpîn al meu, şopti el, amestecînd în extazul tandreţei sale, noua sa lege cu amintirile-i păgîne : dacă aş muri aici aş fi prea departe de tine. Acolo, îmi vei auzi ultimul suspin şi din locul unde eşti fericit, la picioarele lui Iisus vei chema la tine pe sărmanul negru.

Sărută încă o dată mîna lui Xavier, îşi şterse pe furiş încă o lacrimă şi plecă pentru a nu se mai înapoia.

=*Sfîrşit*=

CUPRINS

În ed. „MAGNA“ va apare în curînd :

1. *Răzbunarea cocoşatului*
de
Jean de Maistros

2. *Zăpezi însîngerate*
de
Jack London

CONSILIER EDITORIAL : AL. ANDREI
Redactor : SORIN DRAGOŞ ANDREI

Tiparul executat sub comanda nr. 611
la I. P. „Filaret", str. Fabrica de chibrituri
nr. 9—11, Bucureşti
România

Deşi impovărat de ani, cerșetorul negru are de dus la bun sfirşit un jurămînt din tinerețe. Dragostea și teroarea, aventura și misterul palpită in desfășurarea acestei acțiuni.

Preț 278 +-
T.L. 2
280

ISBN 973-95656-3-8